

ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี

สารนิพนธ์
ของ
นายธนาชัย ภู่มাত্র

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จ.
340.1931
จ ๒๑๓ ก

ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นายธนาชัย ภูมาตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2547

4

ก ๒๕๐๑๔

ธนาชัย ภู่มাত্র. (2547). ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์.

การวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ใน 3 ด้าน คือ
ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน
กับโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ และประเภทวิชาที่นักเรียน
ของผู้ปกครองเลือกเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่ลงทะเบียน
เรียนในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 404 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา มีความ
เชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%)
ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way
ANOVA) และทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD.

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-
เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. เมื่อเปรียบเทียบระดับความต้องการการ มีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวมและแยกเป็น
รายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ และประเภทวิชาที่นักเรียน
ของผู้ปกครองเลือกเรียน พบว่า

2.1 ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีระดับการศึกษา และมีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความ
ต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของนักเรียน
ที่มีอาชีพรับราชการและอาชีพรับจ้าง มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพ
เกษตรกรรม และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและด้าน
ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการมี
ส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพ

รับราชการ มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพ
รัฐวิสาหกิจ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพรับราชการ
และอาชีพรัฐวิสาหกิจมีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพเกษตรกรรม
และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองของ
นักเรียนที่มีอาชีพเกษตรกรรม

2.3 ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองของ
นักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองของ
นักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเภทวิชาพาณิชยกรรม และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาต่างกัน
มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 โดยด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชา
บริหารธุรกิจมีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาช่าง
อุตสาหกรรม ด้านการจัดการเรียนการสอนผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม และ
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม มีความ
ต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ
มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมและ
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

THE STUDY ON THE NEEDS FOR PARTICIPATION OF PARENTS IN
EDUCATIONAL MANAGEMENT IN BANPONG ADMINISTRATION
AND TECHNOLOGY SCHOOL AT RATCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
MR. THANACHAI PHUMART

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2004

Thanachai Phumart. (2004). *The Study on the Needs for Participation of Parents in Educational Management in Banpong Administration and Technology School at Ratchaburi Province*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Professor Dr.Serm Sak Wisalaporn.

This study is aimed to comparatively examine the needs for participation among parents in educational management at Banpong Administration and Technology School in Ratchaburi province in 3 aspects which are (1) co-curricular activity preparation, (2) learning and teaching process management, and (3) relationship establishment between teachers and students' parents. The sampled cases are classified by educational levels, economic statuses, occupations, and types of subjects selected to study by students. The sampling group in this study are parents of 406 students registering to study in Semester 2 of 2003 academic year. The questionnaires are applied to collect the data concerning the needs for participation in educational management among parents. Furthermore, the statistical measurements taken to analyze the data are the consideration of percentage change (%), Mean ($\bar{X}$), Standard Deviation (S.D.), One – Way ANOVA and LSD.

The result of study revealed that

- 1.The needs for participation in educational management among parents at Banpong Administration and Technology School in Ratchaburi province in co-curricular activity preparation, learning and teaching process management, and relationship establishment between teachers and students' parents are at the medium level.

- 2.The comparison level of needs for participation in educational management among parents, both in general categories and in classified ones comprising of educational levels, economic status, occupations, and types of subjects selected to study by students, reveals the results as follows :

- 2.1 The needs of parents with difference in educational background levels and in economic status to participate in educational management, both in general categories and in classified ones, are indifferent.

2.2 In general, the needs of parents with difference in occupations to participate in educational management are significantly different at 0.05 statistical level. Classified by occupations, the parents who work as government officials or as private enterprises' employees need to take part in educational management higher than those of the parents who are farmers. Considered in each aspects, it was found that the needs of parents with different occupations to participate in co-curricular activity preparation are significantly different at 0.05 statistical level. In order to establish the relationship between teachers and student's parents, the parents who are government officials need to take part in higher than those who are farmers or state enterprises' employees; meanwhile, the those who are government officials or state enterprises' employees need to do so higher than those who are farmers. Moreover, those who are private enterprises' employees need to participate in relationship establishment higher than those who are farmers.

2.3 In general, the needs of parents with difference in types of subjects selected to study by students to participate in educational management are significantly different at 0.05 statistical level. However, parents whose students selected to study on business administration need to participate in educational management higher than those whose students select to study on industrial mechanics and commercial affairs. Considered into the types of participation including co-curricular activity preparation, learning and teaching process management, and relationship establishment between teachers and students' parents, it is found that the needs of parents with different subjects selected to study by their students to participate in educational management are significantly different at 0.05 statistical level. For co-curricular activity preparation, the need of parents whose students select to study on business administration to take part in educational management are higher than those of parents whose students select to study on industrial mechanics. Moreover, their needs to participate in learning and teaching process management are also higher than those of parents whose students select to study on industrial mechanics or commercial affairs. For the same issue, the parents whose students select to study on commercial affairs need more educational participation than those whose students selects to study on industrial mechanics. Meanwhile, for the relationship establishment between teachers and students' parents, the parents whose

students select to study on business administration need to participate in educational management more than those whose students select to study on commercial affairs or industrial mechanics.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

คณะกรรมการสอบ

ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานิติ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสกุล)

วันที่ 25 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยคำแนะนำช่วยเหลือทางด้านวิชาการและความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบโครงการสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศร และวงศ์ศักดิ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ประธานกรรมการสอบปากเปล่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศร และวงศ์ศักดิ์ อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี กรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้สละเวลาอันมีค่า เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำงานวิจัยทุกขั้นตอน ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงาน และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัย ที่จะช่วยการทำงานในด้านการพัฒนา เป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายเจริญ นางเปรมจิตต์ พัฒนวงศ์ไทย ประธานกรรมการบริหารโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี นางสาวสุภาพร สำเภาเงิน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ที่ส่งเสริมให้ศึกษาต่อและให้การสนับสนุนทุนการศึกษา ตลอดจนเป็นกำลังใจในการศึกษามาโดยตลอด รวมทั้งคณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี ทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนการจัดทำวิจัยจนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณสุรัชย์ คุ่มสิน คุณดารณี กาญจนะ คุ่มสิน คุณเขาวนีย์ สายสุดใจ คุณนาถลดา สำเภาเงิน และอาจารย์ชัยยุทธ มณีรัตน์ จากสถาบันราชภัฏนครปฐม พร้อมด้วยครอบครัว ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อเผย คุณแม่พุง ภูมาต ที่ให้การอบรม เลี้ยงดู สั่งสอนมาเป็นอย่างดี ขอขอบคุณนางเกศกัญญา เด็กชายธนาวุฒิ และเด็กหญิงณัฐรดา ภูมาต ที่ช่วยตรวจพิสูจน์อักษรและเป็นที่กำลังใจอันสำคัญยิ่งตลอดระยะเวลาของการศึกษา หากงานวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดีนี้แด่ คุณพ่อ คุณแม่ และบูรพาจารย์ ที่ให้ความรู้สั่งสอนอบรม ผู้วิจัยตลอดมา

ธนาชัย ภูมาต

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	43
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	44
3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามสถานภาพ.....	49
4 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียน บ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกเป็นรายด้าน และในภาพรวมทั้งหมด.....	51
5 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการการศึกษาโรงเรียน บ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร.....	52
6 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียน บ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอน...	54
7 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียน บ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง บ้านกับโรงเรียน.....	56
8 เปรียบเทียบความต้องการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียน บ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	58
9 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามฐานะทาง เศรษฐกิจ.....	59
10 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพ.....	60
11 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	61
12 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพ เป็นรายคู่ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน.....	62

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตาม อาชีพ ในภาพรวมเป็นรายคู่.....	63
14	เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตาม ประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน.....	64
15	เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชา ที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	65
16	เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชา ที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนในด้านการจัดการเรียนการสอน.....	66
17	เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชา ที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน...	67
18	เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภท วิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนในภาพรวมเป็นรายคู่.....	68

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมุติฐานของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี.....	10
แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา	12
ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษา.....	20
ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	22
ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน.....	27
ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
งานวิจัยในประเทศ.....	34
งานวิจัยต่างประเทศ.....	41
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผล.....	69
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	89
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	105

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของสังคม ดังนั้นในการพัฒนาศักยภาพของคน จึงควรนำหน้าการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยกำหนดไว้ในมาตรา 81 ว่า "รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ ปรับปรุงสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ"

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 3 ว่าด้วยระบบการศึกษาตามมาตรา 20 ได้กำหนดไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษา สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 9-12)

การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาวิชาชีพที่มุ่งผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆ กันตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพทั้งด้านการรับจ้าง การสมัครเข้ารับราชการและการประกอบอาชีพอิสระ และมุ่งเน้นความสามารถในตัวบุคคลเพื่อให้ทำงานได้เป็นทีมและมีงานทำ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องจัดการศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทางทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติ โดยมีสมรรถนะทางเทคนิคและสมรรถนะทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เพื่อเตรียมบุคคลเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อจับกระแสความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโลกของการทำงานในอนาคต และนำความรู้และการเรียนรู้ที่ได้มาปรับเปลี่ยนในการเรียนการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ยังต้องให้บริการด้านการฝึกอบรมให้กับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้กับผู้ที่สนใจยกระดับความสามารถเพื่อการประกอบอาชีพเข้ารับการศึกษาอบรมเพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่อง และต้องดำเนินการควบคู่ระหว่างความรู้และคุณธรรม โดยนำวิชาศาสนา คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามเข้าสู่

กระบวนการในการสอนในหลักสูตรอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อกล่อมเกลাজิตใจเยาวชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 42)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดหลักในการจัดการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่ง ไว้ในมาตรา 8 (1) ว่าให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All For Education) ด้วยเหตุนี้การศึกษาต้องเป็นเพื่อคนทั้งมวลทุกคน การศึกษาไม่ได้เป็นเรื่องของโรงเรียนและครูเท่านั้น แต่สรรพกำลังทั้งมวลในสังคม เช่น ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ สื่อ กองทัพ สถาบันทางศาสนา เป็นต้น ต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการศึกษา ต้องมีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนได้เต็มศักยภาพ

ที่ผ่านมา ผู้ปกครองส่วนใหญ่เข้าใจว่าการศึกษาเป็นเรื่องของครูกับโรงเรียนเท่านั้น จึงยกบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของบุตรหลานให้กับโรงเรียนทั้งหมด เมื่อส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนแล้ว ตนเองก็ไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องใด ๆ อีก ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แท้จริงแล้วผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีบทบาทและความสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่บุตรหลานของตนเอง เพราะเหตุว่า "ผู้ปกครองคือครูที่ดีที่สุดในโลก" เป็นครูคนแรกที่จะชี้โลกกว้างและสร้างภูมิคุ้มกันให้กับลูก เป็นครูตลอดเวลาและตลอดชีวิต ที่จะให้ความรัก ความรู้ ความเอาใจใส่ ความห่วงใยต่อบุตรหลานของตนเอง (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : คำนำ)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นเป็นความสำคัญอย่างหนึ่ง ที่จะนำการศึกษาให้บรรลุสู่ปรัชญาการศึกษาของชาติที่วางไว้ และทำให้การศึกษาได้พัฒนาคนในชาติอย่างแท้จริง ดังเช่น อภิลิขิต เวชชาชีวะ (2543 : 4) ได้กล่าวว่าการดึงฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมนั้นถือเป็นหลักการสำคัญและหมายถึงการเข้ามามีบทบาทหรือเพิ่มบทบาทของฝ่ายต่างๆ เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคองค์กรพัฒนาชุมชน ชุมชนหรือสถาบันทางสังคมต่าง ๆ

การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการปฏิรูปการศึกษา เพราะเชื่อว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษานั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ จากงานวิจัยของ ประkob คุนารักษ์ และคณะ (2531 : 85 – 91) ได้แสดงเหตุผลสนับสนุนเรื่องนี้ว่า ถ้าการจัดการศึกษาได้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ **ประการแรก** ประชาชนในฐานะเจ้าของการศึกษาจะรู้ดีว่าเขาและบุตรหลานของเขาต้องการอะไรจากการศึกษา และอะไรที่เขาไม่ต้องการ ความต้องการเหล่านี้เกิดจากการสัมผัสสภาพข้อเท็จจริงในชีวิตการทำงานและการดำรงชีวิตทั่วไป **ประการที่สอง** การให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการศึกษาจะก่อให้เกิดความรู้สึกมีอำนาจ และการได้มีส่วนร่วมในชุมชนจะนำไปสู่ความรับผิดชอบ **ประการที่สาม** การมีส่วนร่วมทำให้มีโอกาสดำเนินกิจการด้านการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการควบคุมการดำเนินงานของระบบราชการให้รอบคอบสอดคล้องกับความต้องการ

ต้องการของชุมชน **ประการที่สี่** การมีส่วนร่วมทางการศึกษา เปิดโอกาสให้มีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมากขึ้น เพราะจิตสำนึกนอกจากจะเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการศึกษา แล้วยังต้องเป็นผู้ให้สิ่งที่จำเป็นต่อการศึกษาอีกด้วย

การดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ในอดีตที่ผ่านมายังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นตัวสนับสนุนในการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งมีผลทำให้การตอบสนองความต้องการของตัวผู้เรียน ผู้ปกครองไม่ดีเท่าที่ควร โดยพิจารณาจากความร่วมมือของผู้ปกครองในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น โครงการพบบ้านเพื่อนำเสนอข้อมูลการดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน โครงการแก้ไขปัญหาค้นหาผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พิธีมอบประกาศนียบัตรประจำปี และกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ผลการดำเนินการดังกล่าวได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง เมื่อเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์จะอยู่ประมาณ 60 % (โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ - เทคโนโลยี 2543 : 45)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่รับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา เพื่อใช้วางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา และการสร้างคุณภาพของผู้เรียนให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา และโรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและสถานประกอบการในที่สุด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

2. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ อาชีพของผู้ปกครอง และประเพณีที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ในการใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปวางแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรต่างๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาให้กับผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งความร่วมมือด้านต่างๆ ซึ่งมีผลโดยรวมต่อการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ปกครองชุมชนและสถานประกอบการในที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จำแนกกลุ่มตามประเภทวิชา ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริหารธุรกิจ

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา กำหนดไว้ 3 ด้านคือ

2.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 มีจำนวน 639 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ เป็นตัวแทนผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยีที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970 : 607-610) โดยใช้ประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนเป็นตัวกำหนดได้จำนวน 406 คน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling)

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ สถานภาพผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ดังนี้

4.1.1 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่

- 1) ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
- 3) ระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
- 4) ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

4.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 2) 10,000 - 20,000 บาท
- 3) มากกว่า 20,000 บาท

4.1.3 อาชีพ แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

- 1) รับราชการ
- 2) รัฐวิสาหกิจ
- 3) ธุรกิจส่วนตัว
- 4) รับจ้าง
- 5) เกษตรกรรม

4.1.4 ประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) ช่างอุตสาหกรรม
- 2) พาณิชยกรรม
- 3) บริหารธุรกิจ

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ใน 3 ด้าน คือ

4.2.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

4.2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้การศึกษานี้มีความชัดเจนผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง สภาพของการที่บุคคลได้เข้ามาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขและประเมินผลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. ผู้ปกครองของนักเรียน หมายถึง พ่อแม่หรือผู้อุปการะที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนแก่นักเรียนของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ในที่นี้ถือว่านักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

3. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ในที่นี้หมายถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษา 3 ด้าน คือ

3.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดนอกเหนือกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมนักเรียนตามความถนัด ความสามารถ และส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความสามารถของตนเอง ภายใต้การแนะนำของครูที่ปรึกษาประกอบด้วยเป็นผู้ช่วยครูในการฝึกฝนทักษะวิชาชีพ ให้กับนักเรียนและร่วมประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทักษะวิชาชีพ ร่วมส่งเสริมสนับสนุนและจัดหาแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามคำร้องขอของโรงเรียน

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ส่งเสริมความสามารถในสาขาวิชาชีพ รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและความชำนาญการ ประกอบด้วยการเป็นวิทยากรพิเศษในสาขาวิชาชีพต่างๆตามความถนัดและโอกาสอันควร สนับสนุนและจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ได้แก่ สถานที่ฝึกงาน ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันวิชาการ ส่งเสริมการเรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเรียนร่วมกับครูผู้สอน และมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและจัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้

3.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โดยการให้ การรับข้อมูลข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือ ความเข้าใจอันดีต่อกัน ประกอบด้วย การประชุมเพื่อ ให้รับทราบและมีความเข้าใจนโยบายของโรงเรียนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน เชิญมาเป็นอาสาสมัครในงานด้านต่าง ๆ การขอความช่วยเหลือตามความจำเป็นตามวาระและโอกาสต่าง ๆ การเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน การรับทราบ การดำเนินการของโรงเรียนจากจดหมายหรือแผ่นพับและพิธีมอบประกาศนียบัตร

4. สถานภาพของผู้ปกครอง หมายถึง ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ปกครองประกอบด้วย

4.1 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ

4.1.1 ระดับประถมศึกษาปีที่ 6

4.1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

4.1.3 ระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

4.1.4 ระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่า

4.2 ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

4.2.1 ต่ำกว่า 10,000 บาท

4.2.2 10,000 - 20,000 บาท

4.2.3 มากกว่า 20,000 บาท

4.3 อาชีพหมายถึงอาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัวแบ่งเป็น

5 กลุ่มคือ

4.3.1 รับราชการ

4.3.2 รัฐวิสาหกิจ

4.3.3 ธุรกิจส่วนตัว

4.3.4 รับจ้าง

4.3.5 เกษตรกรรม

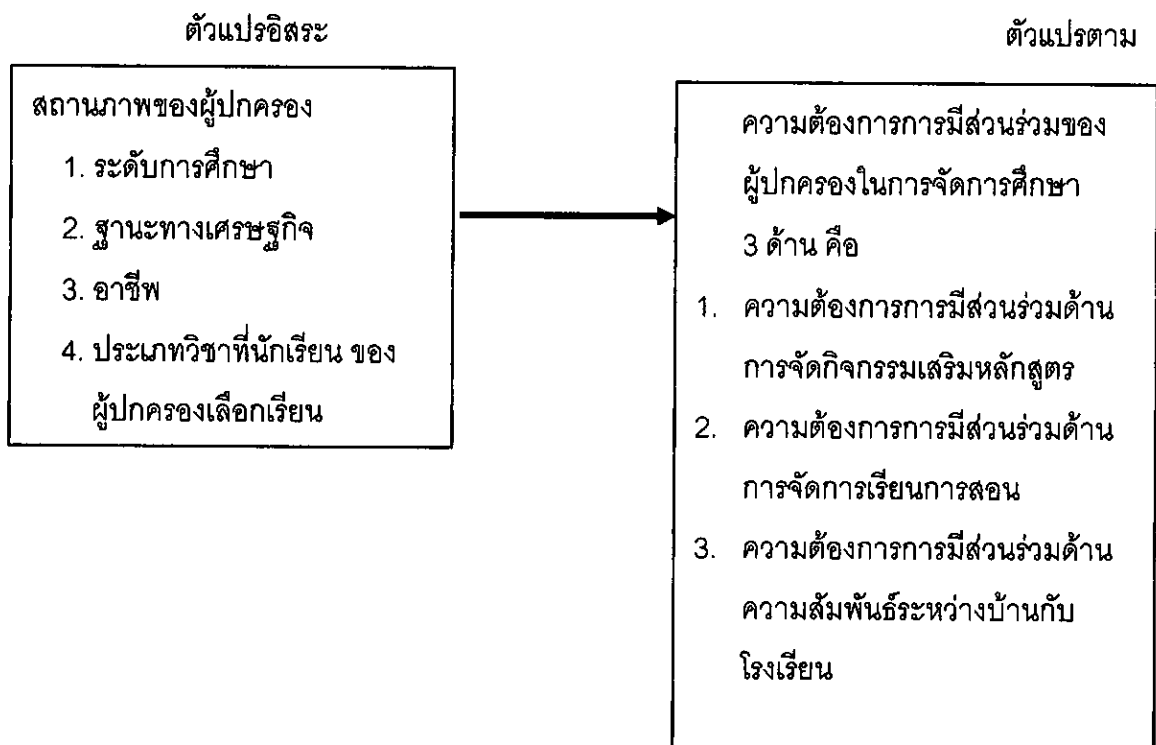
5. ประเภทวิชา หมายถึง การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยีที่แบ่งเป็นระดับการศึกษาประกอบด้วย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มี 2 ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาวิชาช่างอุตสาหกรรม และประเภทวิชาวิชาพาณิชยกรรม ส่วนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มี 1 ประเภทวิชา คือ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แนวคิดมาจากหลักการและทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.สถานภาพของผู้ปกครองอาศัยแนวคิดของคอฟแมน (เก็บ ศรีสง่า. 2528 : 22; อ้างอิงจาก Kaufman. 1949) ได้ศึกษาวิจัยว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง สถานภาพทางครอบครัว เชื้อชาติ ศาสนา แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะศึกษาตัวแปรเพียง 4 ตัว ได้แก่ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ และประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

2.การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 มาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมาตรา 24 ที่ความหมายโดยรวมมุ่งเน้นให้จัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและกิจกรรม ตลอดจนเปิดโอกาสให้ บิดา มารดา ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนา สำหรับกรอบแนวคิดการจัดการศึกษาผู้วิจัยได้จากการวิเคราะห์ผลงานการวิจัย ของเยาวนุช ทานาม (2545:บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน โดยทำการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบการศึกษาไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดการเรียนการสอน และความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และจากกรอบแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสามารถนำเสนอเป็นภาพประกอบได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ดังนี้

1. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
2. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองของนักเรียนที่ต่างประเภทวิชากันมีความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 3 ด้าน คือ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการเรียนการสอน และความต้องการการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน เพื่อนำผลการศึกษา ไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มากขึ้น เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์มากที่สุด จึงกำหนดเป็นหัวข้อเรื่องดังนี้

1. โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี
2. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
3. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
 - 3.1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 - 3.2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
 - 3.3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี

1.1 ประวัติความเป็นมา

โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ตั้งอยู่เลขที่ 1 ถนนราษฎร์ร่วมใจ ตำบลบ้านโป่ง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี บนเนื้อที่ 8 ไร่ 12 ตารางวา ซึ่งเป็นที่เช่าจากวัดบ้านโป่ง ก่อตั้งเมื่อปีการศึกษา 2519 โดยนายเจริญ พัฒนวงศ์ไทย และนายสมพงษ์ ศรีสวัสดิ์ (ถึงแก่กรรม) ดำเนินการขออนุญาตเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 ใช้ชื่อว่า “โรงเรียนบ้านโป่งพัฒนการ” ว่าเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งแรกของเขตการศึกษา 5 เปิดทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาพาณิชยกรรม มี 3 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการเลขานุการ และสาขาวิชาการขาย มีอาคารเรียนหลังแรกเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 1 หลัง 2 ชั้น จำนวน 14 ห้องเรียน มีชื่อเรียกว่าตึกสุดใจ-สามัคคี มีนักศึกษาปีแรก 500 คน ครูและบุคลากร 20 คน ต่อมาในปีการศึกษา 2520 ได้ก่อสร้างอาคารเรียนใหม่อีก 1 หลัง เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 4 ชั้น จำนวน 36 ห้องเรียน และโรงฝึกงานช่างอุตสาหกรรม 1 หลัง ขออนุญาตเปิดสอนเพิ่มในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาช่างยนต์

สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง และสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ และได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนบ้านโป่งพณิชยการ-ช่างกล” ในปีการศึกษา 2527 โรงเรียนได้ขอขยายหลักสูตรเปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ 2 สาขาวิชาคือ สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการตลาด และเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี” จนถึงปัจจุบัน

1.2 ข้อมูลปัจจุบัน

ปรัชญาการศึกษา	เรียนดี มีฝีมือ กิจกรรมเด่น เน้นสังคม
คำขวัญ	ความพร้อม คือ คุณภาพ
วิสัยทัศน์	โรงเรียนเน้นการผลิตนักเรียน/นักศึกษาให้เป็น “คนดีของสังคม” หล่อหลอมให้มีคุณ 4 ประการ คือ คุณสมบัติ คุณภาพ คุณธรรม คุณประโยชน์
เครื่องหมายตราโรงเรียน	ประกอบด้วย “เรือสำเภาแล่นเหนือพื้นทะเล ล้อมด้วยพื้นเพ็อง”
สีประจำโรงเรียน	ฟ้า – เลือดหมู
อาคารสถานที่	1. อาคารเรียนตึกสุดใจ-สามัคคี 1 หลัง 14 ห้องเรียน 2. อาคารเรียนตึกเจริญจิตต์ 1 หลัง 36 ห้องเรียน 3. อาคารโรงฝึกงานของช่างอุตสาหกรรม 1 หลัง 4. อาคารประกอบได้แก่สำนักงานอาจารย์ใหญ่ เรือนพยาบาล โรงอาหารและโรงรถ 5. สนามกีฬา บาสเกตบอล วอลเลย์บอล และเชกกระถ่อ
จำนวนบุคลากร	ครู 50 คน คณงานนักการภารโรง 6 คน ยามรักษาความปลอดภัย 1 คน นักเรียน/นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 639 คน
ประธานกรรมการบริหารโรงเรียน	นายเจริญ พัฒนวงศ์ไทย
ผู้บริหารโรงเรียน	นางสาวสุภาพร สำเภาเงิน ทำการแทน ผู้รับใบอนุญาต/ผู้จัดการ/ผู้อำนวยการโรงเรียน

เกียรติประวัติ

- พ.ศ. 2532 - ชนะเลิศฟุตบอลนักเรียน/นักศึกษา เขตการศึกษา 5 จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นตัวแทน เขตการศึกษา 5 เข้าร่วมการแข่งขันกีฬานักเรียน/นักศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 12 ณ จังหวัดนครสวรรค์
- โรงเรียนที่ให้การศึกษากะยาวชนและมวลชนสัมพันธ์ดีเด่น จากชมรมผู้สื่อข่าว จังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2535 - รางวัลโรงเรียนเอกชนดีเด่น ประเภทอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 5 ในงาน วันการศึกษาเอกชน ครั้งที่ 4 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ. 2537 - รางวัลสถาบันที่มีผลงานด้านป้องกันยาเสพติด จากสำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส) สำนักงานกฤษฎมนตรี
- พ.ศ. 2539 - รางวัลชนะเลิศคะแนนรวมสาขาช่างไฟฟ้ากำลัง ในการแข่งขันทักษะวิชาชีพ จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน แห่งประเทศไทย
- พ.ศ. 2542 - รางวัลรองชนะเลิศในการแข่งขันประกวดร้องเพลงไทยลูกทุ่ง ชิงถ้วยพระราชทาน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- เกียรติบัตรโรงเรียนสีขาวเฉลิมพระเกียรติปลอดยาเสพติด
- พ.ศ. 2543 - ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

2. แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาของไทยในอดีตเป็นภาระหน้าที่ของชุมชน อันได้แก่วัยย่อยในชุมชน เช่น ครอบครัว วัด และสำนักต่าง ๆ มีหน้าที่ให้การศึกษากะลูกหลานและสมาชิกของชุมชนทั้งด้าน วิชา หนังสือ และอาชีพ พ่อ แม่ คนเฒ่า คนแก่ และช่างฝีมือเป็นครูถ่ายทอดวิชาความรู้แก่เด็ก การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ จึงมีรูปแบบหลากหลายและสอดคล้องกับพื้นฐาน หรือวิถีชีวิตของ ชาวบ้านในชุมชน แต่ในปัจจุบันความหลากหลายรูปแบบของการจัดการศึกษาที่เคยมีอยู่ในชุมชน ได้สูญเสียไป เนื่องด้วยรัฐได้เข้ามาควบคุมการศึกษาโดยนำเอาระบบการศึกษาของประเทศตะวันตก มาใช้แทนการศึกษาที่เคยมีแต่เดิมระบบการศึกษาแบบใหม่นี้ มีลักษณะเป็นแบบแผนเดียวกัน ทั้งประเทศจึงขาดความหลากหลายและยืดหยุ่น อีกทั้งบทบาทนี้กลับเป็นของรัฐบาลส่วนกลางโรงเรียน

และครูที่กระจายอยู่ทั่วประเทศต่างอยู่ในฐานะตัวแทนรัฐบาล และเป็นศูนย์กลางในการจัดการศึกษาให้แก่คนในชุมชน ทำให้คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าการศึกษาคือการไปโรงเรียน ผลจากการจัดการศึกษาตามรูปแบบและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ได้ก่อให้เกิดผลที่ไม่พึงปรารถนาหลายประการต่อผู้คนและชุมชน นอกจากนั้นรูปแบบการศึกษาในปัจจุบัน ก็ยังไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดน จึงเป็นมูลเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 1-5) ได้กล่าวว่า ในอดีตที่ผ่านมาประมาณร้อยกว่าปีมาแล้ว ก่อนที่จะมีระบบโรงเรียนอย่างเช่นปัจจุบัน การจัดการศึกษาของไทยในยุคนั้นจะขึ้นอยู่กับผู้เป็นพ่อแม่ และครอบครัวที่ถ่ายทอดทุกสิ่งทุกอย่างของครอบครัวหรือของตระกูล เช่น ความรู้เรื่องการทำมาหากินทั้งหลายจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง แต่เมื่อมีระบบการศึกษา คือมีระบบโรงเรียนอย่างปัจจุบัน ซึ่งเป็นระบบที่ค่อนข้างแข็งมากเกินไป แท้จริงกระทั่งพ่อแม่ที่รักลูกอย่างยิ่งก็อาจจะไม่ช่องว่างหรือโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานของตนเอง ซึ่งอย่างนี้ก็เข้าไปส่งอาหารเข้าอาหารกลางวัน เหมือนกับที่โรงเรียนหลาย ๆ แห่งได้เปิดโอกาสให้ผู้เป็นพ่อแม่ได้ทำ

ฐชาติ พวงสมจิตร์ (2542 : 6) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาไว้ว่า จากอดีตที่ผ่านมานับตั้งแต่ยุคที่ไม่มีระบบโรงเรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาก็คือ วัด ต่อมาเมื่อมีการจัดการศึกษาเป็นระบบโรงเรียน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้ง ทำนุบำรุงและตรวจดูแลก็คือวัดและชุมชน จากจุดเริ่มต้นเช่นนี้น่าจะเป็นนิมิตหมายที่ดีในเรื่องการมีส่วนร่วมของสังคมและชุมชนต่อการจัดการศึกษาโดยรัฐคงไม่ต้องรณรงค์ส่งเสริมอย่างเช่นปัจจุบันนี้ ถ้าช่วงหนึ่งรัฐไม่เข้าไปแทรกแซงและตัดตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นลบทบาทจากผู้ก่อตั้ง ผู้ทำนุบำรุง และผู้ตรวจสอบ กำกับติดตาม ลงมาเป็นเพียงผู้รับบริการทางการศึกษาเท่านั้น ผลจากการที่รัฐเข้าไปผูกขาดจัดการศึกษา ทำให้ชุมชนไม่ได้เข้ามามีบทบาทเท่าที่ควร ทำให้การศึกษากลายเป็นสิ่งที่แปลกแยกจากชุมชน ความคาดหวังที่ชุมชนมีต่อสถานศึกษากับสิ่งที่สถานศึกษาปฏิบัติแตกต่างกัน ประชาชนไม่รัก ไม่ผูกพัน และไม่รู้สึกรู้ว่าต้องรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาก็ไม่ได้ให้ความสำคัญกับชุมชนมากนัก สถานศึกษาจัดการศึกษาตามนโยบายของรัฐเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชน สาระในการจัดการศึกษาก็ไม่ได้ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้สึกรักผูกพันและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบตามมาอีกมากมาย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาให้มากขึ้น การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา หมายถึง การสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนองค์กรท้องถิ่น องค์กรของรัฐ และองค์กรเอกชนที่แวดล้อมสถานศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษา รวมถึงการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน การร่วมทำ ร่วมคิด

ร่วมตัดสินใจ ร่วมกำกับติดตามตรวจสอบและร่วมรับผลอันเกิดจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่าง สถานศึกษาและชุมชน

รุ่ง แก้วแดง (2542 : 45-47) กล่าวว่า ในสภาวะการณ์ที่ประเทศไทยต้องเผชิญวิกฤตหลายด้าน ทำให้เกิดแนวความคิดทางสังคมในมุมมองใหม่ว่า ชุมชนเป็นฐานรากสำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงและยั่งยืนของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงการศึกษา ประเทศที่มีชุมชนเป็นฐานรากที่มั่นคงและเข้มแข็งเท่านั้น ก็จะมีความพร้อมในการแข่งขัน ต่อสู้ เพื่อความอยู่รอดและดำรงประเทศอยู่ได้ ตลอดจนมีความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศขึ้นอยู่กับศักยภาพของคน และทรัพยากรสำคัญที่จะเสริมศักยภาพของคนได้ก็คือ การศึกษาที่มีคุณภาพ การเผชิญวิกฤตส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความล้มเหลวของการจัดการศึกษา เพราะปัจจุบันคนไทยมีโอกาสดำเนินการศึกษาดูแลเพียง 5.3 ปี และการจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตและสังคม เน้นการท่องจำ ไม่ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ระบบบริหารการศึกษายังรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ทำให้การดำเนินงานล่าช้าและไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2544 : 2) ให้ความเห็นไว้ว่า การบริหารและการจัดการโรงเรียนในประเทศไทยที่ผ่านมา นั้น ปรากฏว่าได้พยายามให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างมากในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาแต่ในบทบาทที่เป็นจริงแล้ว ส่วนใหญ่มีบทบาทเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษามากกว่าการเป็นคณะกรรมการบริหาร และเมื่อพิจารณาโดยทัศนะเชิงบริหารแล้วอาจกล่าวได้ว่า คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนน้อยมาก

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาได้มีการเรียกร้องจากนักวิชาการ ผู้นำชุมชน และบุคคลหลายวงการให้รัฐบาลผู้เกี่ยวข้องหาแนวทางจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้รู้พื้นบทบาทในการจัดการศึกษาของตน และเชื่อมประสานเข้ากับกระบวนการในโรงเรียน การจัดการศึกษาวิธีนี้จะนำไปสู่การเรียนรู้บนพื้นฐานของชุมชน และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539 : ข-ค)

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษามีหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาจากรัฐสู่ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ ได้ให้การสนับสนุน ในความร่วมมือ เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาและดูแลบุตรหลานของตน

2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 : 182) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการที่บุคคล คณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรนั้น

ทัศนา แสงศักดิ์ (2539 : 15-16) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ และความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม หรือเป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้มีความสำเร็จ ซึ่งเป็นเป้าหมายของกลุ่มหรือเป็นความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกัน ด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) การช่วยเหลือ (Contribution) และร่วมรับผิดชอบ (Responsibility) การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกัน 3 ลักษณะ คือ เป็นการให้การช่วยเหลือ เป็นการให้อำนาจและเป็นงานขององค์กร โดยย้าถึงความสำคัญของการให้อำนาจว่าเป็นความหมายของการมีส่วนร่วม การให้อำนาจเป็นการเพิ่มหรือพัฒนาทักษะหรือขีดความสามารถในการบริหาร การมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์กับการให้อำนาจ องค์กรเป็นปัจจัยพื้นฐานของการให้อำนาจ และเป็นรากฐานสำคัญของการให้ความช่วยเหลือด้วย ดังนั้น การช่วยเหลือการให้อำนาจ และงานขององค์กรจึงมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดจากการมีส่วนร่วม นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดจากการมีส่วนร่วม ของสมาชิกทุกคนในกลุ่มการมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้การบริหารเปิดกว้างมีอิสระ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร อันเป็นวิถีทางในการขยายอิทธิพลของสายบังคับบัญชา และลงไปสู่ระดับปฏิบัติในองค์กร ซึ่งปัจจัยของการมีส่วนร่วมมี 4 ประการ คือ

1. เป็นความพยายามที่เกี่ยวข้องกับทางจิตใจและความรู้สึก
2. เป็นการกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ
3. เป็นการให้บุคลากรรับผิดชอบต่อการทำงาน
4. เป็นการพัฒนาการมีส่วนร่วม ซึ่งคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการมีส่วนร่วมอย่าง

ไม่แท้จริงกับการมีส่วนร่วมมากเกินไป

อาคม ตริเจริญ (2539 : 11) และประพันธ์ ตริบุผา (2539 : 30) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมสอดคล้องกันว่า การดำเนินกิจกรรมในชุมชน วางโครงการ ร่วมปฏิบัติในรูปของการเสียสละแรงงานเสียสละเวลาและการบริจาคโดยตรง หรือผ่านองค์กรในชุมชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของชุมชนโดยมีการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์

โอคเลย์ (Oakley.1991 : 8-9) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกัน 3 ลักษณะต่อไปนี้คือ 1) เป็นการให้การช่วยเหลือ 2) เป็นการให้อำนาจ และ 3) เป็นงานขององค์กร โดยย้ำความสำคัญของการให้อำนาจว่าหมายถึงการมีส่วนร่วม การให้อำนาจเป็นการเพิ่มหรือพัฒนาทักษะ ที่ความสามารถในการบริหาร การมีส่วนร่วมจึงมีความสัมพันธ์กับการให้อำนาจองค์กรเป็นปัจจัยพื้นฐานของการให้อำนาจ และมักจะเป็นรากฐานสำคัญของการให้ความช่วยเหลือด้วย ดังนั้น การช่วยเหลือ การให้อำนาจและงานขององค์กรจึงมีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

กุสตาโว (Gustavo. 1992 : 4) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมนั้นโดยปกติทั่วไปเป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นการเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่างต่อมา ความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนและลึกซึ้งไปกว่าเพียงการมีส่วนรับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบของแต่ละบุคคล หรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

จากแนวคิดที่นำเสนอแสดงให้เห็นว่าถึงแม้นักวิชาการจะให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้แตกต่างกันบ้าง แต่โดยหลักการหรือแก่นแท้แล้วมีลักษณะร่วมกัน ซึ่งพอจะสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือแสดงพฤติกรรมเกี่ยวข้องในโครงการ หรืองานบางอย่างทั้งในระดับของการแสดงความคิดเห็นพิจารณาตัดสินใจ การวางแผน การร่วมปฏิบัติงาน การติดตามผลและร่วมรับผิดชอบ ในกิจกรรมหรือโครงการนั้น

2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ในเรื่องความสำคัญของการมีส่วนร่วมได้มีผู้กล่าวถึงไว้ดังนี้

สัมฤทธิ์ กางเพ็ง (2544 :10) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่าการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนในการทำงานจะทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันกับงาน หรือองค์กร ความรู้สึกผูกพันเกี่ยวข้องที่ว่่านี้นหากมีการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันแล้วจะเป็นผลให้เกิดข้อผูกมัดหรือสิ่งที่ตกลงใจร่วมกัน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน ถ้ามองในแง่ของการบริหารงานพัฒนาแล้ว ประกอบด้วย (ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. 2531 : 24-30)

1. จะช่วยให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน
2. ประชาชนจะมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

3. การดำเนินโครงการจะราบรื่นได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น
4. โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากร เพื่อการพัฒนามากขึ้น
5. จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

จากความสำเร็จของการมีส่วนร่วมดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า การเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในโครงการงานที่ปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลดีกับองค์กร หรือหน่วยงาน ในเชิงบริหารยิ่งชัดเจนว่า การเอื้อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในงาน โครงการมากเท่าไรยิ่งทำให้บุคลากร รักรงานในองค์กรมากขึ้นเท่านั้น นั่นย่อมหมายถึงประสิทธิภาพขององค์กรอันส่งผลต่อคุณภาพของงาน โดยตรง เช่นเดียวกับการให้ชุมชนผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จะเป็น ตัวชี้วัดความสำเร็จของการจัดการศึกษาเป็นอย่างดี

2.3 บทบาทและรูปแบบของชุมชนในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

จากการที่กฎหมายกำหนดบทบาทของท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และการ กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการคืนอำนาจ การจัดการให้แก่สถานศึกษาดังเช่นมาตรา 41 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 ที่ระบุไว้ว่า “ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น นั้น ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” ด้วยมูลเหตุนี้จึงเป็นการ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันบทบาทและรูปแบบของชุมชน ในการจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ (วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพินิจ.2541 : 21-29) ดังนี้

1. บทบาทและรูปแบบในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ เกิดจากความสามารถและต้องการจากคนในชุมชนที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและ ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยยึดหลักให้ผู้เรียนได้เรียนในที่มีความรู้ มีการเรียนรู้ ที่ไม่ถูกจำกัดด้วยเวลา สถานที่ เพศและวัย และเป็นการเปิดโอกาสให้คนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัย ที่แท้จริง ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทหลักในการจัดการศึกษาตามแนวนนี้โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ที่ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 อย่างที่มีอยู่แล้วในชุมชน ได้แก่ คน ความรู้ และทรัพยากร ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวนี้ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาของชุมชน 2) หาทางออก ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต 3) ดำเนินการสร้างกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาที่มีอยู่ 4) ประเมินผลกิจกรรม (สีลาภรณ์ นาคทรพรพ 2539 : 61-64) ซึ่งในปัจจุบันนี้พบว่ารูปแบบที่สำคัญใน การจัดการศึกษาของชุมชนมี 2 รูปแบบคือ องค์กรชุมชนหรือองค์กรชาวบ้าน ที่เริ่มต้นการเรียนรู้จาก

ความพยายามของชาวบ้านในการที่จะแก้ปัญหาที่มีอยู่ เนื้อหาหรือกิจกรรมเรียนรู้จึงเริ่มจากจุดเล็ก ๆ ที่เกี่ยวพันบางเรื่องในชีวิตประจำวันแล้ว ค่อยขยายออกไปสู่เนื้อหาหรือกิจกรรมที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตทั้งหมด ส่วนอีกรูปแบบหนึ่ง คือเครือข่ายการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ชุมชนเข้มแข็ง และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงภายนอก ซึ่งต้องอาศัยความรู้และบทเรียนที่หลากหลายจากองค์กรอื่น เข้ามาประยุกต์ใช้ ทำให้การไปมาหาสู่กันระหว่างชุมชนหรือองค์กรเป็นสิ่งจำเป็นและได้กลายมาเป็น พื้นฐานของเครือข่ายการเรียนรู้

2. บทบาทของชุมชนและรูปแบบการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบทบาทนี้ เกิดจากในช่วงที่ผ่านมา การจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างทางการศึกษาที่รวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง ไม่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา และตอบสนองความต้องการของชุมชนประกอบกับ กระแสการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น ได้ก่อตัวและแรงขึ้นการเรียกร้องให้ชุมชน เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ รวมทั้งการจัดการศึกษาจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจ อย่างกว้างขวางของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังกล่าวนี้ ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วม โดยการร่วมกับโรงเรียนสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ที่เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและ สอดคล้องกับสภาพของชุมชน สนองความต้องการตามวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นโดยให้บุคลากร ในท้องถิ่น เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้ปกครอง มาจัดทำหลักสูตร ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาหลักสูตร ซึ่งชุมชนจะนำความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในอดีตกับความรู้สมัยใหม่ที่มีอยู่ มาผสมผสานกันสร้างเป็นหลักสูตรขึ้น นอกจากนี้ชุมชนยังมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในบทบาทของผู้สอน ผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ ในรูปแบบของครูชาวบ้าน ผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับมอบหมาย จากโรงเรียนให้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ให้แก่นักเรียน และยังมีอีกบทบาทหนึ่งที่ชุมชนมีบทบาท ในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน นั่นก็คือบทบาทการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งบทบาทนี้ ชุมชนจะได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการจากโรงเรียนโดยอาศัยระเบียบของทางราชการ เช่น ได้รับการ แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการโรงเรียน คณะทำงาน และร่วมกับโรงเรียนในด้านต่างๆได้อีกด้วย

3. บทบาทของชุมชนและรูปแบบการเชื่อมประสานการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็น การจัดการศึกษาที่เป็นผลมาจากความพยายามของชุมชน ที่จะเชื่อมโยงและประสานศักยภาพหรือ จุดแข็งของชุมชนและโรงเรียนเข้าด้วยกันซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะชุมชนที่มีกระบวนการเรียนรู้เข้มแข็งมีองค์กร ชุมชนเพื่อจัดการกับทรัพยากรและเรียนรู้ร่วมกันการเข้าร่วมเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยน ประสบการณ์กับชุมชนอื่นและชุมชนได้นำเอาความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนรูปแบบและวิธีการ เรียนรู้นั้นถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลัง ซึ่งมีทั้งนักเรียนเยาวชนที่พ้นวัยเรียนและชาวบ้านทั่วไปในชุมชน ทำให้การเรียนรู้ของชุมชนเข้าไปเชื่อมประสานกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในบางกรณีการจัด การเรียนรู้ของชุมชนในลักษณะนี้เอื้อต่อการศึกษานอกระบบของเยาวชนและชาวบ้านในชุมชนได้

รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ และอรุณี สถานพงษ์ (2544 : 19 – 23) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่ และผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมทางการศึกษา โรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูบุตรตามธรรมชาติด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครัวเรือน กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ส่งเสริมสนับสนุนหน้าที่ ความรับผิดชอบและความสามารถของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก สร้างเครือข่ายในการให้บริการต่าง ๆ ของชุมชน ที่สามารถสนับสนุนพัฒนาความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพิ่มจำนวนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงกับโรงเรียน สร้างศูนย์ข้อมูลด้านการเรียนการสอน ที่พ่อแม่ ผู้ปกครองสามารถเรียกใช้ได้ อบรมบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้สามารถถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และความชำนาญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง กับโรงเรียน สร้างระบบการสื่อสารสองทางโดยใช้วิธีการสื่อสารต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาของนักเรียนแต่ละคนได้มีความทันสมัย และทันต่อความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียนและโรงเรียน โดยสร้างฐานข้อมูลของเด็กร่วมกัน จัดระบบการประชุม มีการพบปะสังสรรค์ร่วมกัน ระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียนส่งเสริมการสร้างสื่อให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองกับความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ สำหรับบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองควรได้รับรู้กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งในและนอกชั้นเรียน โรงเรียนต้องชี้แจงจุดประสงค์ในการวัดผลการศึกษาในแต่ละวิชา เพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนมีความคาดหวังสัมฤทธิ์ผลในตัวนักเรียนระดับใด เผยแพร่ความรู้และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในและนอกห้องเรียน เพื่อสร้างทางเลือกในการกำหนดบทบาทของตนต่อการศึกษาของบุตรหลาน มอบหมายการบ้านให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนนำปัญหาและข้อข้องใจไปปรึกษากับผู้ปกครอง เพื่อแสวงหาคำตอบร่วมกัน จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครองได้ปรับเปลี่ยนและเรียนรู้บทบาทหน้าที่ และรูปแบบในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรระหว่างผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนกับผู้ปกครอง สํารวจข้อมูลผู้ปกครองทั้งในเชิงความรู้ ความเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับความสนใจในกิจกรรมทางการศึกษา และเวลาที่อาจสามารถทำหน้าที่อาสาสมัครทางการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องส่งเสริมให้พ่อแม่และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเผยแพร่สิทธิและรูปแบบวิธีการของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน จัดตั้งกลุ่มครู ผู้ปกครองในทุกโรงเรียน อบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาในระดับโรงเรียน เช่นการบริหารหลักสูตร การเงิน บุคลากร การสร้างสวัสดิภาพในโรงเรียน ส่งเสริมให้พ่อแม่ และผู้ปกครอง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการศึกษา สร้างแนวความคิดเกี่ยวกับหุ้นส่วนการดำเนินงาน ยกย่องในเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้ปกครอง ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลง

ในโรงเรียน อบรมครูและบุคลากรในการสร้างระบบการทำงานเป็นหมู่คณะร่วมกับผู้ปกครอง การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านวิชาการ สังคม วัฒนธรรม นันทนาการและสุขภาพที่โรงเรียนนั้น ๆ ให้บริการแก่ชุมชน

กล่าวโดยสรุป บทบาทและรูปแบบในการจัดการศึกษาเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ต้องการให้ ชุมชนหรือองค์กรในชุมชนเข้ามามีส่วนช่วยพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แทนที่จะปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของภาครัฐเหมือนแต่ก่อนก็กลายเป็นการระดมสรรพกำลังและทุนที่มีอยู่ในชุมชน เข้ามาร่วม ช่วยกันพัฒนาการศึกษาให้เข้มแข็ง สร้างชุมชนและสังคมให้มั่นคงต่อไป

3. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชน ได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 8 (2) มาตรา 9 (6) มาตรา 24 (6) มาตรา 29 ซึ่งได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ สถาบันอื่นๆ ไว้อย่างชัดเจน แต่การนำไปสู่ภาคปฏิบัติยังเป็นปัญหาที่โรงเรียนแต่ละแห่งจะต้องคิดกันต่อไปว่าจะทำอย่างไร ให้มี ประสิทธิภาพมากที่สุด

ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองและครูนั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทั้งทางบ้านและโรงเรียน มีการติดต่อประสานสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา โดยคำนึงถึงความสำเร็จและพัฒนาการที่พึงประสงค์ ของเด็กเป็นสำคัญ หากแต่สภาพความพร้อมของโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในแต่ละแห่ง มีความแตกต่างกัน ดังนั้นกิจกรรมที่จะเสริมความสัมพันธ์ที่ีระหว่างผู้ปกครองและครู จึงย่อม แตกต่างกันไป โดยผู้ปกครองและครูสามารถเลือกที่จะดำเนินการร่วมกันได้ตามความเหมาะสม

พัชรี สอนแก้ว (2536 : 56) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง ดังนี้

1. ในฐานะเป็นครูของลูกหลาน โดยปกติพ่อแม่ ผู้ปกครองคือครูคนแรกของลูก ด้วยการเริ่มจากการอบรมเลี้ยงดู และการเป็นตัวแทน การปลูกฝังค่านิยมและเจตคติต่าง ๆ การอบรม สั่งสอนนี้เริ่มตั้งแต่เด็กยังไม่เข้าเรียนจนกระทั่งเข้าไปในโรงเรียน มีความก้าวหน้าทางการศึกษาเพิ่มขึ้น อย่างมากมาย ผู้ปกครองสามารถที่จะเลือกใช้ความรู้ต่าง ๆ มาจัดสอนให้กับเด็ก เพื่อที่จะให้เด็ก มีความพร้อมที่จะก้าวไปสู่การเรียนอย่างมีระบบต่อไป

2. ในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้ปกครองบางคนมีความรู้ความสามารถพิเศษ เฉพาะด้าน เช่น สถาปนิก นักธุรกิจ วิศวกร ฯลฯ ซึ่งทางโรงเรียนอาจจะเชิญมาเป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน รวมทั้งผู้ปกครองคนอื่น นอกจากจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้

แก่เด็กโดยตรง แล้วยังเป็นการเผยแพร่ความรู้ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองและครู และระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน

3. ในฐานะอาสาสมัครของโรงเรียน ซึ่งอาจเป็นผู้ปกครองที่ไม่ได้ทำงาน ทางโรงเรียน ขอความร่วมมือให้มาช่วยกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน

4. ในฐานะผู้กำหนดวัตถุประสงค์ ในบางครั้งผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการ กำหนดวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของโรงเรียน การดำเนินงานโดยเฉพาะโรงเรียนในชุมชนนั้นจะมีการ บริหารงานโดยเฉพาะโรงเรียนมีคณะกรรมการ ซึ่งประกอบไปด้วยบุคลากรในโรงเรียน ผู้นำในท้องถิ่น และตัวแทนของผู้ปกครอง ซึ่งคณะกรรมการเหล่านี้จะเป็นผู้ร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา อันจะส่งผลต่อเด็กโดยตรง

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542 : 34-36) ได้กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. กิจกรรมโรงเรียนได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม โดยทางโรงเรียน เป็นฐานในการจัดกิจกรรม เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแนะนำโรงเรียน กิจกรรมการฝึกอบรม กิจกรรมการแสดงของนักเรียน กิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

2. กิจกรรมสานสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ และความคุ้นเคยกัน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนากันอย่างเปิดเผย เช่น การประชุมที่ปรึกษา เป็นวิธีการ ที่ช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน พร้อม ๆ กับการแลกเปลี่ยนความรู้ การแก้ปัญหาาร่วมกัน การเยี่ยมบ้าน เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สร้างสานความสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน การเยี่ยมบ้านจะไม่ทำบ่อยนัก อาจเป็นภาคเรียนละ 1 ครั้งหรือปีละ 1 ครั้งตามความเหมาะสม

3. กิจกรรมการสื่อสารสนเทศ กิจกรรมนี้จะเน้นให้ผู้ปกครองเป็นผู้รับข้อมูลเป็นหลัก ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น โทรศัพท์สายด่วน จดหมายข่าว โสมเพจ แผ่นพับข้อมูลโรงเรียน

4. กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้าถึงชั้นเรียน ทั้งเป็นผู้สอน เป็นผู้ช่วยครู ตลอดถึงเป็นที่ปรึกษาสำหรับผู้ปกครองด้วยกัน

5. กิจกรรมบริการ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อเป็นการบริการแก่สังคม และ ครอบครัว ได้แก่ ห้องสมุด ของเล่น ศูนย์ดูแลเด็ก ศูนย์แลกเปลี่ยนสิ่งของที่ผู้ปกครองเหลือใช้

6. กิจกรรมการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองระดับสูงที่ผู้ปกครอง จะมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนในการตัดสินใจ และวินิจฉัยสั่งการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม คือ การวาง

นโยบายโรงเรียน การสรรหาบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรเป็นต้น

หลักการและแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมนั้น มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับทางโรงเรียนว่าจะเลือกกิจกรรมใดจึงจะเหมาะสมกับสภาพของสังคม ครอบครัว เจตคติและความเชื่อของผู้ปกครอง ซึ่งทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมประกอบกัน เพื่อให้ผู้ปกครองมีโอกาสเลือกและเข้าร่วมกิจกรรมได้ง่ายขึ้น ครูและทางโรงเรียนต้องพัฒนาการมีส่วนร่วมที่มีค่า และมีความหมายกับความรู้สึกที่ดีของผู้ปกครอง โรงเรียนต้องพยายามชี้ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม และจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้ตรงตามความต้องการของผู้ปกครอง

เยาวนุช ทานาม (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน โดยการศึกษา 5 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน พบว่า ความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการประสานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านการจัดหลักสูตรตามปกติในโรงเรียน และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนระดับการศึกษาและอาชีพที่ต่างกัน ผู้ปกครองมีความต้องการแตกต่างกัน แต่ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว ประกอบกับการศึกษาสภาพการณ์ของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา เพียง 3 ด้าน คือ ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน และความต้องการการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน นับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อนักเรียน เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยตอบสนองความต้องการทางจิตวิทยาของเด็ก การต้องการการยอมรับจากบุคคลวัยเดียวกัน การต้องการความสำเร็จ เป็นการช่วยให้นักเรียนได้ทราบถึงความสามารถพิเศษ ความถนัดตามธรรมชาติและ ความสนใจของเขากิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยดึงสิ่งเหล่านี้ให้นักเรียนได้แสดงออกมา

กรมวิชาการ (2533 :9) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไว้ดังนี้

1. ได้ค้นพบความสนใจและความถนัดที่แท้จริงของตนซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง
2. ได้พบว่าตนเหมาะสมกับบทบาทใดในกลุ่มและยอมรับบทบาทนั้น
3. ทำให้รักและผูกพันกับโรงเรียนรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน
4. ฝึกนิสัยของการอยู่ในสังคมเช่นการยอมรับผู้อื่นความอดทนและการถนอมน้ำใจกัน

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2534:3-4) ได้กล่าวไว้ว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ได้ให้ความสำคัญของกิจกรรมไว้ว่า กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการให้การศึกษา โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ ความถนัดตามธรรมชาติที่แท้จริง กิจกรรมจะเป็นเครื่องมือช่วยอบรมนักเรียนให้รู้จักปรับตัวเอง ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักหน้าที่ ความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย กิจกรรมเป็นการสร้างประสบการณ์ตามความแตกต่างของนักเรียน เพื่อสร้างเจตคติและพัฒนาบุคลิกภาพอันพึงประสงค์ กิจกรรมไม่ใช่เนื้อหาสาระของวิชาต่อเนื่องในระดับต่าง ๆ กิจกรรมเป็นการฝึกปฏิบัติ จบลงในระยะสั้นๆ จะจัดกิจกรรมในระดับชั้นใดก็ได้ กิจกรรมจึงไม่ใช่เนื้อหาและการวัดความรู้ แต่เป็นงานของโรงเรียนที่จะต้องปลูกฝังนิสัยอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งความสามารถและความถนัดตามธรรมชาติ โรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมลักษณะที่ดีเด่นโดยใช้กิจกรรมเป็นสื่อ

เจนการณีย์ เพียงปราษฎ์ (2540 :18) ได้กล่าวไว้ว่า ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ตามปกติแล้วนักเรียนควรจะต้องเป็นผู้ริเริ่ม และดำเนินการจัดกันเอง โดยมีผู้บริหารและครูทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษา แต่การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนปัจจุบันนี้ นักเรียนยังอยู่ในวัยที่ยังไม่มีความพร้อม ความสามารถและประสบการณ์เพียงพอที่จะดำเนินการจัดกันเองตามลำพังได้ ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งนี้ได้หมายความว่าครูจะเป็นผู้จัดเพียงฝ่ายเดียว ครูควรฝึกให้นักเรียนมีประสบการณ์ โดยให้เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยทุกครั้ง และพยายามกระตุ้นให้นักเรียนออกความคิดเห็นหลาย ๆ ด้าน และให้นักเรียนเลือกว่าเขาต้องการอย่างไร ครูไม่ควรเป็นผู้กำหนดข้อปฏิบัติใดทั้งสิ้น โดยที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากนักเรียน

จากคำกล่าวข้างต้น จะพบว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน ดังนั้นผู้ปกครองจึงจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่มีรูปแบบที่หลากหลายกันตามความรู้ความสามารถในโอกาสที่ต่างกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน เป็นการสร้างความรักความผูกพันอันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน

ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่จัด และดำเนินการโดยนักเรียนภายใต้ การควบคุมดูแลของสถานศึกษา เพื่อสนองความถนัด ความสนใจ และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน นอกเหนือจากที่ได้จัดไว้ในหลักสูตรปกติ ไม่มีการคิดหน่วยกิตหรือคะแนนทางวิชาการ และผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นด้วยความสมัครใจ (ชาญชัย ศรีไสยเพชร. 2531 : 5)

จอห์น ดูย (John Dewey) (อ้างถึงในเจเนการ์ณ เพ็ญปราษฎ์. 2540 : 23) นักการศึกษา ชาวอเมริกันได้กล่าวไว้ว่า วิธีการเรียนรู้ที่จะให้เกิดผลดีแก่ตัวผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ การเรียนรู้โดยการ กระทำ (Learning by doing) จากแนวคิดนี้เองจึงนำไปสู่การสอน โดยใช้กิจกรรมเข้าช่วยด้วยการ ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กนั้น สามารถแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมในหลักสูตร หรืออาจเรียกว่ากิจกรรมในห้องเรียน
2. กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกห้องเรียน

กรมวิชาการ (2520:2) ให้ความหมายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ว่าเป็นการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง นอกเหนือที่หลักสูตรกำหนด

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2534 :2) ได้ให้ความหมายของ กิจกรรมนักเรียน ว่าหมายถึงการกระทำ ที่ให้ประสบการณ์ต่างๆแก่ผู้เรียน โดยสถานศึกษาเป็นผู้จัดหรือสนับสนุนให้ผู้เรียนจัดขึ้นนอกเหนือจาก การเรียนตามปกติ เพื่อสนองความต้องการและส่งเสริมพัฒนาการในทุก ๆ ด้านให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนไป พร้อม ๆ กัน

ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ (2534 : 5) ได้ให้ความหมายว่า การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมของผู้บริหารที่โรงเรียนปฏิบัติ ด้านการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนหรือเยาวชน ด้านการ พัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ นอกห้องเรียนปกติ ทั้งนี้เพื่อเสริม กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติตามหลักสูตร

พิบูล รัตนประเสริฐศรี (2537 : 6) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่า กิจกรรม นักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นสำหรับนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิชาต่างๆ ในห้องเรียน ให้มีความรู้ที่กว้างขวางยิ่งขึ้นอันเป็นการพัฒนาลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของนักเรียน ทั้งในด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยที่นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ ภายใต้การแนะนำของครูที่ปรึกษา

จากความหมายของกิจกรรมที่กล่าวมานี้สามารถสรุปได้ว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่จัดนอกเหนือกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมนักเรียนตามความถนัดความสามารถ และส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบความสามารถของตนเองภายใต้การแนะนำของครูที่ปรึกษา

ความจำเป็นที่ต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในยุคปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น นับเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นส่วนหนึ่งที่ชี้ความสำเร็จในการจัดการศึกษาดังที่ ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา (อ้างถึงใน สุดใจ อ่อนฤชา 2545 :22-23) สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านจิตวิทยา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความจำเป็นเพื่อสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวกับนักเรียน ซึ่งต้องการการยอมรับจากเพื่อนต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่ม ต้องการปลดปล่อยความเหงา ต้องการเพื่อนที่มีความสนใจอย่างเดียวกัน ต้องการให้ตนเองเกิดความรู้สึกในหมู่เพื่อน ต้องการทดแทนในสิ่งที่ตนขาด เช่น ในบางครั้งเรียนไม่เก่งก็มาเอาดีทางกีฬา นอกจากนี้นักเรียนที่พ่อแม่ไม่มีความสนใจ ไม่มีเวลาให้ความรัก กิจกรรมเสริมหลักสูตรก็ช่วยให้ความอบอุ่นทางใจแก่นักเรียนได้มาก

2. การดึงเอาความสนใจและความกระตือรือร้น กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางอย่างถ้าหากได้วางแผนและดำเนินการอย่างดีแล้วจะนำนักเรียนไปสู่เป้าหมายได้หลายอย่างเป็นต้นว่า สามารถที่จะดึงความสนใจความสามารถพิเศษ และความกระตือรือร้นของนักเรียนให้ออกมาอย่างเด่นชัด เช่น กิจกรรมจัดนิทรรศการ ศิลปะ วาดเขียน และกิจกรรมประกวดต่างๆ

3. การใช้เวลารว่างให้เกิดคุณค่าและมีประโยชน์ กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะทำให้เด็กรู้สึกถึงการใช้เวลาว่างให้มีคุณค่า และเกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม กิจกรรมจะทำให้นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดสัมพันธภาพและจุดสนใจต่างๆขึ้น เช่น เด็กวัยรุ่นที่สนใจเรื่องการเจริญเติบโตของร่างกาย ก็จะคิดถึงการออกกำลังกาย ทำให้รวมกลุ่มกันหันมาศึกษาด้านการบริหารร่างกายให้สมบูรณ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตรบางประเภทอาจทำให้เด็กได้พบกับสิ่งที่มีค่าในชีวิตภายหลัง เช่น ความรักในดนตรี ทำให้เล่นดนตรีเป็น การทำสวนครัว การเลี้ยงกล้วยไม้ อาจทำให้นักเรียนดำเนินชีวิตตามที่ตนสนใจปฏิบัติเมื่อตอนเป็นเด็ก

4. สร้างมิตรภาพระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่างนักเรียนกับครู ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นักเรียนที่สนใจสิ่งเดียวกันจะหาเวลาพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนามิตรภาพกับครูเช่นกัน ความสัมพันธ์ในห้องเรียนย่อมเกิดขึ้นยากเพราะมีความเครียดและเป็นทางการมากกว่า ถ้าหากครูได้ร่วมกิจกรรมบางอย่างกับนักเรียนให้นักเรียนได้มีโอกาสพูดคุย สงสรรค์แบบไม่เป็นทางการแล้วก็จะช่วยให้เกิดมิตรภาพและความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ทั้งนี้ก็ต้องพึงระวังเกี่ยวกับจรรยาบรรณและวัฒนธรรมบางอย่างของไทยเป็นอุปสรรคอยู่บ้าง

5. เพื่อพัฒนาเป็นผู้นำกิจกรรมนักเรียน ซึ่งอยู่นอกหลักสูตรจะช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียน

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น ไม่มีแบบฉบับที่ตายตัวสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของโรงเรียน และของท้องถิ่นนั้น ๆ ไพโรจน์ นาคะสุวรรณ และวันนอร์ มะทา. (อ้างถึงใน สุดใจ อ่อนฤชา 2545 :24-25) สรุปได้ดังนี้

กิจกรรมเสริมหลักสูตรมีความแตกต่างกันในด้านจุดมุ่งหมายขอบเขต โครงการ กระบวนการ และการดำเนินงาน ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งอาจจำแนกได้หลายลักษณะ ถ้าจะจำแนกประเภทแบบกว้าง ๆ เพื่อประโยชน์ของการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน สามารถจำแนกได้ 7 ประเภท คือ

1. กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการสอนในชั้นเรียน ได้แก่ ชุมนุมทางวิชาการต่างๆ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ชุมนุมเหล่านี้อาจไม่วิชาใดวิชาหนึ่งเพียงวิชาเดียวในชั้นเรียน แต่อาจเกี่ยวข้องในหลายหมวดวิชาด้วยกัน ซึ่งเกี่ยวกับการดำรงชีวิตและหน้าที่ ตลอดจนความต้องการและความสนใจของเด็ก

2. กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษประเภทนี้ มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ค้นหา หรือพัฒนาความสนใจและความสามารถพิเศษของตนเองซึ่งมักไม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนโดยตรง เช่น ชุมนุมการละคร ดนตรี และงานอดิเรก

3. กิจกรรมที่เป็นบริการภายในโรงเรียน กิจกรรมประเภทนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อบริการส่วนรวม ได้แก่ กลุ่มสวัสดิการนักเรียน กลุ่มรักษาโรงอาหาร เป็นต้น

4. กิจกรรมที่พัฒนาทางด้านจิตใจและศีลธรรม กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ ลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ

5. กิจกรรมทางสังคมและนันทนาการ กิจกรรมประเภทนี้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกัน การเข้าสังคมและการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ กิจกรรมพบปะสังสรรค์ การท่องเที่ยว การได้วาทิ

6. กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านนี้นับว่ามีความสำคัญในการช่วยให้เด็กมีความสามัคคี และมีจิตใจเป็นนักกีฬา รู้จักเสียสละและให้อภัย ได้แก่ ชุมนุมกีฬาต่างๆ

7. กิจกรรมเบ็ดเตล็ดต่างๆ ที่อาจจัดขึ้นตามความต้องการ เช่น ชุมนุมสะสมแสตมป์ และแม่บ้านแม่เรือน

กรมวิชาการ (2526 :10) ได้กำหนดประเภทของกิจกรรมนักเรียนไว้ 10 ประเภทดังนี้

1. กิจกรรมลูกเสือ กิจกรรมยุวภาคี กิจกรรมเนตรนารี กิจกรรมผู้นำเพื่อประโยชน์
หรือกิจกรรมรักษาดินแดน

2. กิจกรรมศาสนา
3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
4. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
5. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด
6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย
7. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปะและสิ่งแวดล้อม
8. กิจกรรมทัศนศึกษา
9. กิจกรรมนันทนาการ
10. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่างๆในหลักสูตร

สรุปได้ว่า ความหลากหลายของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนา
ศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนค้นพบศักยภาพนั้นด้วยตนเอง กิจกรรมเสริมหลักสูตร
มีความแตกต่างกันทั้งในด้านจุดมุ่งหมาย ขอบเขต ขั้นตอนและกระบวนการ ตลอดจนผลที่จะเกิดขึ้น
จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนต้องคัดสรรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และตัวผู้เรียน จึงจะทำให้กิจกรรม
เสริมหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง

3.2 ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนาคตของประเทศไทย
ความอยู่รอดของสังคมไทยการยืนหยัดอยู่ในสังคมโลก โรงเรียนซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการจัด
การศึกษา คงจะไม่สามารถจัดการศึกษาเพียงฝ่ายเดียวได้แล้ว การแสวงหาความร่วมมือให้ทุกฝ่าย
เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะผู้ปกครอง
นักเรียนซึ่งใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด การจัดการศึกษา เน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจ
สำคัญอันดับแรก การร่วมมือกันจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน จึงเป็นเรื่องที่จะต้องหาวิธีการดำเนินการ
ให้สอดคล้องเหมาะสมและต่อเนื่อง การเรียนการสอนควรจะเปลี่ยนบทบาทจากการต้องจำเป็นการให้
ความรักความสนใจในชีวิตของนักเรียนแต่ละคน จัดประสบการณ์การเรียนรู้หลากหลาย และ
เหมาะสมกับผู้เรียนร่วมเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในสถานการณ์จริง นักเรียนแต่ละชั้นจะมีครู
อันหลากหลาย เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง เพื่อนบ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ศิลปิน ผู้ประกอบ

อาชีพต่าง ๆ การจัดการเรียนการสอนควรเปลี่ยนความรู้สึกใหม่ ต้องนำไปสู่อิสรภาพและมีมิตรภาพ เพราะการเรียนรู้เป็นกระบวนการอันละเอียดอ่อนของความเป็นมนุษย์ (ประเวศ วะสี, 2543 : ก-ค)

ในด้านการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สัมฤทธิ์ผล ตามเจตนารมณ์ การส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการเรียนการสอน จึงเป็นภารกิจ ที่โรงเรียนจะต้องทำให้มีประสิทธิภาพ

การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจในคุณค่า ของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนมิใช่ เขตห้ามเข้าอีกต่อไป หากแต่โรงเรียน ชุมชน สถาบันชุมชน คือการสร้างพลังอันแข็งแกร่ง ค้ำจุนกัน เกิดผลแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นความหวังของเราทุกคน พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยร่วมมือกับครูและผู้บริหาร ในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของลูกทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน รวมทั้งในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ชุมชนเข้ามาร่วมกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ และเป็นแหล่ง ภูมิปัญญาท้องถิ่น หน่วยงานกลางกระจายอำนาจในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแก่สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอนสื่อมวลชนมีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทาง การศึกษา ร่วมสร้างความเข้าใจ และเจตคติที่ถูกต้องแก่สังคมและส่งเสริมการปฏิบัติ ผลที่ผู้มีส่วนร่วม จะได้รับผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถ ของตนเอง ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต พ่อ แม่ รู้และเข้าใจความถนัด ความสนใจ ความสามารถและ ศักยภาพในการศึกษาเรียนรู้ของลูก มีความเข้าใจบทบาทของตนในการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ ของลูก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 59-61)

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542:19) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent involvement) ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่กำลังเกิดขึ้น เมื่อมีการพัฒนาการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง เข้าในระบบ โรงเรียนแทนที่จะได้รับการศึกษาโดยตรงแก่ผู้ปกครองฝ่ายเดียวการจัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรม ที่โรงเรียน จะเป็นการศึกษาแก่ผู้ปกครองที่นอกจากผู้ปกครองจะได้รับความรู้เกี่ยวกับเด็กแล้ว ยังเป็น การสร้างเสริมเจตคติของผู้ปกครองที่ดีต่อการเรียน การจัดการศึกษา ครู และโรงเรียนด้วย

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เชื้อต่อการพัฒนา และส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาครบทุกด้าน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่มุ่งเสริมสร้างพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ให้เหมาะสมกับวัยตามความต้องการและความสนใจของ เด็กในวัยนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2535 : 9)

การเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่ครูและเด็กทำร่วมกัน ถ้าจะแยกออกเป็น 2 ส่วน ก็คือ การเรียนคือ กิจกรรมที่ได้ทำ และการสอนคือ กิจกรรมที่ครูทำ แต่ในทางปฏิบัติแล้วทั้งสองอย่าง ทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่า การเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 406)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2537 : 88) กล่าวว่า งานการเรียนการสอนเป็นกระบวนการในการนำหลักสูตรไปใช้ หรือแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอน ได้แก่การจัดทำแผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ตลอดจนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่นการจัดตารางเรียน การจัดห้องสมุด และการจัดวัสดุอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอกับความต้องการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 53) ให้ความหมายของการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสอนด้วย เช่นการใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น การเรียนการสอนจึงเป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมในการเรียนรู้ และมักจะใช้ควบคู่กันไปเมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม การสอนในสถานศึกษามีได้หมายถึงการสอนในด้าน ทฤษฎีเนื้อหาวิชาเท่านั้น แต่รวมถึงทักษะคุณภาพที่ต้องการ รวมทั้งความสามารถในการจัดการ ครูจึงจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือแนะแนวแก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งให้กำลังใจ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ด้วย

การจัดการเรียนการสอนจึงหมายถึงกระบวนการทำให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะเรียนรู้ได้จากครูและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

บทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอน

จากการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทยในด้านต่างๆ อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญ มีการปรับเปลี่ยน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาเด็กไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ผู้ปกครองนักเรียน บิดา มารดา เป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญ ต่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งมีผู้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้แก่

ประมวญ ดิฉินสัน (2536 : 26 - 27) กล่าวถึง ความสำคัญของผู้ปกครองไว้ว่า ผู้ปกครอง คือ ผู้ที่เข้าใจลูกดีที่สุด ย่อมให้ความช่วยเหลือได้ดี เมื่อลูกมีปัญหาเกิดขึ้น ดังนั้นผู้ปกครอง จึงมีส่วนในการช่วยเหลือให้การศึกษา มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นเนื่องจากผู้ปกครองสามารถเป็นผู้ช่วยครูได้ ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก เช่น กิจกรรมห้องสมุด กิจกรรมทัศนศึกษา นอกจากนี้ผู้ปกครองที่มีความสามารถพิเศษ สามารถช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างดี

บ้านเป็นแหล่งทรัพยากรที่สำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กในหลายๆ ด้าน สภาพแวดล้อมทางบ้านจึงมีความสำคัญต่อเด็ก สามารถสรุปได้ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2537 : 135-137)

1. สภาพแวดล้อมทางบ้านมีผลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็ก เพราะเด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายจากบ้าน จากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง ถ้าสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี อาจทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากสิ่งที่สังคมต้องการ

2. บ้านมีบทบาทสำคัญต่อเด็กในการรับรู้ประสบการณ์ต่างๆ พ่อ แม่ อาจช่วยจัดประสบการณ์ที่ดีให้เด็กได้รับรู้ เช่น การรู้จักช่วยเหลือตนเอง การให้อ่านหนังสือที่ดี การชมรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ การอบรมสั่งสอนจริยธรรม

3. บ้านมีความสำคัญในการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนด้วย เช่น การร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน ร่วมวางแผนงานของโรงเรียน การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

4. บ้านเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญ แหล่งทรัพยากรอาจเป็นบุคคล หรือวัสดุอุปกรณ์ที่สามารถใช้เป็นแหล่งความรู้ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กได้เช่น เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้เฉพาะด้าน มีประสบการณ์มาช่วยสอนนักเรียน หรือนำนักเรียนเข้าเยี่ยมชมแหล่งความรู้และสถานประกอบการในชุมชน

จากรายละเอียดเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนจะเห็นได้ว่า บิดา มารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของลูกในอนาคต เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด เข้าใจอุปนิสัยความต้องการของลูกมากกว่าใคร จึงเป็นหนึ่งที่มีโอกาสให้ความช่วยเหลือดูแลได้ดีที่สุด ดังนั้นหากผู้ปกครอง บิดา มารดา ให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่โรงเรียนย่อมเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาเพราะผู้ปกครอง บิดา มารดา จะเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนครูได้ดีที่สุด

3.3 ความต้องการการมีส่วนร่วมด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 19-22) ได้กล่าวถึงหลักในการประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน ไว้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเป้าหมายครอบคลุมทั้งปริมาณและคุณภาพที่ชัดเจน ไม่ว่าจะใช้สื่อประเภทใดก็ตาม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อบุคคล ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ

2. โรงเรียนควรเป็นผู้นำและผู้ริเริ่มการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง หรือชุมชนไม่ควรรอให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเป็นฝ่ายริเริ่ม

3. การประสานสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียน ต้องดำเนินการสื่อสารสองทาง และมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. การนิเทศ ติดตาม กำกับและประเมินผล ควรเน้นให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการการศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครูหรืออาสาสมัครดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2536 : 179-181) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการพัฒนาไว้ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านบุคคล บุคคลที่จะทำงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชนต้องสร้างเงื่อนไขของบทบาทของตนให้พร้อมที่จะเข้าไปทำงาน และให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยต้องมีทัศนคติและจิตสำนึกต่อประชาชนอย่างเหมาะสม เช่น การยอมรับศักดิ์ศรีของประชาชน เท่าเทียมกับตน การมีความเชื่อและเคารพในตัวประชาชน การพร้อมที่จะเรียนรู้จากประชาชน และให้โอกาสแก่ประชาชนในการแสดงความคิดเห็น และร่วมใจกิจกรรมการพัฒนาและการส่งเสริมให้เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันควรให้โอกาสผู้นำชุมชน รวมไปถึงบุคคลที่มีความคิดริเริ่ม ในการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มีบทบาทในการพัฒนาอย่างเต็มความสามารถ

2. ปัจจัยด้านการบริหารเป็นผลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามระเบียบราชการ หรือองค์การพัฒนาเอกชน ควรนำมาใช้ให้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติพอสมควร เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ค่อนข้างอิสระ และไม่มีความผูกพันกับระเบียบราชการมากเกินไป

3. ปัจจัยด้านโครงสร้างชุมชน แบ่งออกเป็นหลายองค์ประกอบ คือ

3.1 ลักษณะความสัมพันธ์ของชุมชนเป็นลักษณะปฐมภูมิ รู้จักกันเป็นญาติพี่น้อง การมีส่วนร่วมจะดีกว่าชุมชนที่มีประชาชนจากหลายแหล่งและต่างวัฒนธรรมมาอยู่ด้วยกัน โดยมีฐานะความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันแบบทุติยภูมิ

3.2 ค่านิยมของชุมชน เช่น ค่านิยมการนับถือผู้อาวุโส หรือผู้นำชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชนเป็นแกนนำที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมของชุมชนมากกว่า

3.3 คุณภาพของประชากรในชุมชนที่ประชากรมีคุณภาพดี เช่น ฐานะรายได้ดี การศึกษาดีมีทัศนคติที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมีความตื่นตัวทางการพึ่งพาตนเอง จะเอื้ออำนวยให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของชุมชนมากกว่า

3.4 โครงสร้างของอำนาจ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจของกลุ่มในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน ซึ่งโดยมากมักมีฐานะดี มีความรู้และประสบการณ์มากกว่าคนอื่น ถ้าผู้นำเห็นประโยชน์ในการมีส่วนร่วมก็จะเป็นแกนนำในการมีส่วนร่วมของประชาชน

3.5 ลักษณะการตั้งถิ่นฐานของชุมชน ถ้าชุมชนตั้งถิ่นฐานมีลักษณะเป็นกลุ่ม จะทำให้ประชาชนรู้จักกัน และทำกิจกรรมร่วมกันมากกว่าชุมชนที่ตั้งอยู่อย่างกระจัดกระจายยากต่อการรวมกลุ่ม

3.6 ทรัพยากรและสภาพแวดล้อมของชุมชนชุมชนใดมีทรัพยากร และมีสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ดี เช่น เป็นชุมชนที่อยู่ในเขตชลประทานหรือประชาชนมีการศึกษาดี มีรายได้จากการเกษตรสม่ำเสมอทุกปี จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและความต้องการของชุมชนดีกว่าชุมชนที่ขาดทรัพยากรและมีสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 186-187) กล่าวถึงโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียนมาก ดังนั้นภารกิจของโรงเรียนคือการให้บริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ด้วยเหตุนี้ประชาชนจึงควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการบริหารในประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ยอมรับว่าการศึกษาเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นเพื่อประชาชนต้องเสียภาษี การศึกษาให้กับท้องถิ่น ประชาชนจึงต้องเข้ามาเป็นกรรมการในคณะกรรมการการศึกษา (Board of Education) เพื่อกำหนดนโยบายควบคุม ติดตามและประเมินการจัดการศึกษาของท้องถิ่นโดยทั่วไปแล้วการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จโรงเรียนที่ปราศจากความร่วมมือ และการสนับสนุนจากประชาชนจะประสบผลสำเร็จได้ยาก การมีส่วนร่วมของประชาชน มิได้มีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการสำคัญในการพัฒนาการศึกษาอีกด้วย

พินิจดา วีระชาติ (2542 : 54 - 56) ได้กล่าวถึงวิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่ามีหลายขั้นตอน อาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง แล้วจึงขยายความร่วมมือไปสู่หน่วยงานและสถาบันอื่นๆในชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนั้น โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน ในวันเปิดภาคเรียนโดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมปณิธานและการพัฒนาต่าง ๆ

2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอนชมการแสดงของนักเรียนชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น

3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว เด็กติดยาเสพติด

4. ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน และมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่มีความถนัดและความชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น ในการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่สนใจร่วมกัน อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

6. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้นเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน และโรงเรียน ให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น

หวน พินธุพันธ์ (2542 : 23) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ว่า ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้ เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้านและในชุมชนจะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้อย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียน หรือฝึกงานในชุมชน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้ และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่างานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีส่วนพัฒนาคนให้มีคุณภาพด้วยเช่นกัน

กมล ลาพูน (2542 : 24) ได้กล่าวไว้ในประเด็นความต้องการด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองว่า ผู้ปกครองต้องการได้สมัครเพื่อรับการคัดเลือกเป็นผู้แทนผู้ปกครอง เพื่อจะมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียน นอกจากนี้ ยังต้องการได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นและเป็นมิตรจากครูและพี่เลี้ยงเด็กต้องการให้ครูและพี่เลี้ยงเด็กมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง ให้ความสำคัญต่อผู้ปกครองในฐานะผู้ปกครองของนักเรียน ครูและพี่เลี้ยงสามารถตอบคำถามข้อสงสัยของผู้ปกครองเกี่ยวกับนักเรียนได้จนผู้ปกครองพอใจนอกจากนี้ ศศิธร เวียงเหล็ก. (2542 : 48-51) เสนอแนะว่า ครูและผู้ปกครองยังสามารถติดต่อสื่อสารร่วมมือกันเพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกันได้หลายวิธี ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมโรงเรียน การติดต่อทางโทรศัพท์ การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ การประชุมปรึกษาหารือระหว่างผู้ปกครองกับครู การแบ่งกลุ่มผู้ปกครองตามความสนใจ การประชุมผู้ปกครองตามตาราง การขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง จดหมายข่าว และคู่มือผู้ปกครอง เป็นต้น

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมได้มากมายเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนนั้น การเอื้อเฟื้อสถานที่ของโรงเรียนเพื่อจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น งานทางด้านศาสนา นิทรรศการด้านสุขภาพอนามัย การให้ความรู้ทางด้านวิชาช่าง ตลอดจนการบริการทางสังคมต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดความใกล้ชิดระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชนจนทำให้รู้สึกว่าการเรียนเป็นส่วนสำคัญของชุมชนในขณะเดียวกันโรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในชุมชนได้เป็นอย่างดีด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สถฐิติ มินพระ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในสังคมไทย : แนวคิด ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในอนาคต พบว่า ในส่วนของรัฐจะต้องผลักดันนโยบายการกระจายอำนาจให้เป็นจริงให้ได้ โดยกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปให้ประชาชนโดยตรงทุก ๆ ด้าน ให้สามารถจัดการศึกษาได้หลายรูปแบบ ได้ครูในมิติใหม่ มีกองทุนเพื่อการศึกษา มีหลักสูตรที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง

กิตติ การโสภา (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับแก้ไขปรับปรุง พ.ศ.2533) จังหวัดอุดรธานี ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในขั้นตอนการสำรวจปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับอาชีพในชุมชน การประชุมเพื่อให้ข้อเสนอแนะในขั้นตอนการกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร และมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรในการนำหลักสูตรไปจัดการเรียนการสอนสำหรับขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการ การร่วมประชุม การวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกอาชีพและการสร้างหลักสูตรประชาชนไม่มีส่วนร่วม

ปรีชา บัววิรัตน์เลิศ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการให้การบ้านของครูและการช่วยเหลือของผู้ปกครองในการทำการบ้านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของผู้ปกครองในการทำการบ้านของนักเรียน พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และมีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ผู้ปกครองให้การสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่อาศัยอยู่กับพ่อแม่

วิไลวรรณ กันธิยะ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการของชุมชนแม่ข่ายเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนในโรงเรียนแม่ข่ายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ชุมชนมีความต้องการให้โรงเรียน สำรวจปัญหาความต้องการของโรงเรียน ก่อนที่จะเปิดสอนรายวิชาต่างๆ ในโรงเรียน ต้องการให้ผู้ปกครองพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อวางแผน

ประมาณ ตันติกุล (2538 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและการพัฒนาของชุมชนชนบท ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในกลุ่มแกนกลาง ตั้งแต่ขั้นตอนการคิดค้นปัญหา และการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาพร้อมทั้งขยายแนวคิดวิธีการแก้ปัญหาไปยังชาวบ้านในชุมชน และในขั้นตอนการวางแผน การดำเนินงานกิจกรรมที่ตรงกับความต้องการ

ต้องการของชาวบ้านจะมีสมาชิกเข้าร่วมมาก ส่วนกิจกรรมที่ชาวบ้านยังไม่แน่ใจในวิธีการดำเนินการแก้ปัญหาจำนวนสมาชิกจะน้อย และปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมได้แก่ สภาพแวดล้อม ความถี่ และระยะเวลาที่มีความสัมพันธ์ของกลุ่ม

ยืนยง จิรัฏฐิติกาล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 370 คน ครูจำนวน 329 คนและนักเรียนจำนวน 378 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการได้จากโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนได้ครบตามหลักสูตร และเหมาะสมกับวัยของเด็ก นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น โรงเรียนเข้มงวดในด้านระเบียบวินัยแก่นักเรียนแต่งกายสะอาด จัดการเรียนการสอนโดยครูที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง มีประสบการณ์และความชำนาญในการสอนโดยตรงและต้องการให้นักเรียนจัดกิจกรรมที่เน้นเป็นพิเศษในด้านจรรยา มารยาทและศีลธรรม

วราภรณ์ นพคุณทอง (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษาบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่าผู้ปกครองคาดหวังให้โรงเรียนจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถทางการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ โดยให้ความสำคัญต่อวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย และคอมพิวเตอร์ มีครูเอาใจใส่ มีคุณธรรม จัดสถานที่สะอาดเป็นระเบียบ สวยงาม มีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ มีบริการและสวัสดิการสำหรับนักเรียน โรงเรียนควรจัดงานที่เกี่ยวกับนักเรียน เกิดจากโรงเรียนแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองรับทราบน้อย

ไฉจิตลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา จากการศึกษาพบว่า สมาคมผู้ปกครองและครูมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน และบทบาทในการวางแผนงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย แต่ผู้ปกครองได้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในรูปของวัสดุสิ่งของและทุนทรัพย์ให้กับทางโรงเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมาก

พิมพ์ ตามี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมเป็นวิทยากรพิเศษสนับสนุนอุปกรณ์การสอน แหล่งความรู้ สถานประกอบการ ต้องการให้ครูแนะนำการสอนการบ้าน การสอนอ่าน การสอนเขียน การสอนคณิตศาสตร์ และชี้แจง

เกี่ยวกับการวัดประเมินผลให้ผู้ปกครองเข้าใจ นอกจากนี้ยังต้องการให้ครูเยี่ยมบ้านนักเรียน ต้องการร่วมประชุม ปรึกษาหารือเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนรวมถึงการฝึกอบรมวิชาชีพอีกด้วย

สมลักษณ์ ภูคำแสน (2540 : 44) วิจัยพบว่า การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนนั้น ปรากฏว่าร้อยละ 100 เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ควรจะให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในด้านวิชาการในโรงเรียน ซึ่งอยู่ในลักษณะต่าง ๆ ที่มีความคิดเห็นเกินร้อยละ 50 ซึ่งโรงเรียนต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมคือ เป็นวิทยากรท้องถิ่น ทัศนคติเข้าเรียนต่อของนักเรียน จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด ควบคุมความประพฤติของนักเรียน

วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ต่อการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 -6 ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยศึกษา 5 ด้าน คือ การให้การศึกษา การให้บริการข้อมูลข่าวสาร การจัดกิจกรรมเสริม การแนะแนวและให้คำปรึกษา และการสร้างสื่อสัมพันธ์ภายในครอบครัว พบว่า ผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมทุกขั้นตอนของกิจกรรมป้องกันการเสพยาบ้า และไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกด้านที่ศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมน้อยถึงปานกลางในชั้นการปฏิบัติของทุกด้าน สำหรับปัญหาที่พบคือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียนและชุมชน

ฐาติ พ่วงสมจิตร (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เช่น โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน อุปสรรค เช่น เศรษฐกิจตกต่ำ 2) ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน เช่น ความศรัทธา ความเกี่ยวข้องผูกพันกับโรงเรียน อุปสรรค เช่น ความเสื่อมศรัทธา ความไม่ผูกพันกับชุมชน การไม่มีเวลา การขาดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ทำงานกับกรรมการศึกษาได้ดี ให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม มีความรู้ความสามารถดี และประพฤตินดี อุปสรรค เช่น โรงเรียนขาดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน บุคลากรในฝ่ายบริหารไม่ให้ความสำคัญแก่ชุมชนผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม โรงเรียนเอาใจใส่ต่อนักเรียนน้อยลง โรงเรียนไม่มีผลงานที่ประสบผลสำเร็จเสนอให้ชุมชนชื่นชม

สนาน ธรรมรส (2541:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรณีศึกษากลุ่มโรงเรียนปราชญ์เยอ อำเภอไพรบึงจังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนปราชญ์เยอ อำเภอไพรบึง จังหวัดศรีสะเกษ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ การรับประโยชน์ การดำเนินกิจกรรมการจัดการศึกษา และการประเมินผลการดำเนินงาน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียน การสนับสนุนของผู้นำท้องถิ่น และการสนับสนุนของหน่วยงานทางราชการ

ประเสริฐ วิเศษกิจ (2542 : 31-38) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในแต่ละด้านและโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจากด้านผู้ปกครองที่มีนักเรียนอยู่ในระดับชั้น ต่างกันมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) แตกต่างกัน

ชมแข พงษ์เจริญ (2542 : 78-79) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครอง ที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียน พบว่าผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้งและผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพ ระดับการศึกษา เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติ และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับลูก มีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนแตกต่างกัน

เอกราช ฉัตรใจคำ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า กรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อจัดกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน สนับสนุนให้ชุมชน / ท้องถิ่นใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ประสานงานให้โรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมของหมู่บ้าน / ชุมชนในเขตบริการของโรงเรียน ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางด้านกีฬาประเภทต่างๆ ในโรงเรียน การประชุมวางแผนกำหนดแนวทางในการแสวงหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อมอบให้แก่ทางโรงเรียนร่วมพิจารณาแต่งตั้งอนุกรรมการประสานงานระหว่างโรงเรียนกับองค์กรท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความเห็นชอบแผนการจัดกิจกรรมให้บริการแก่ชุมชน / ท้องถิ่นของโรงเรียน และหาแนวทางให้ความช่วยเหลือด้านการเงินและงบประมาณแก่โรงเรียน ร่วมจัดทำแผนหรือโครงการที่ต้องมีการใช้เงินหรืองบประมาณของโรงเรียนร่วมติดตามผลการดำเนินงานตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหอันเกิดจากการดำเนินงานของอนุกรรมการที่ปฏิบัติงานด้านการเงิน และงบประมาณของโรงเรียน

ประสานงานกับวิทยากรภายนอก เพื่อให้การช่วยเหลือด้านการขาดแคลนบุคลากรครูแก่ทางโรงเรียน ให้การสนับสนุนส่งเสริม ให้มีการใช้แหล่งความรู้ และวัสดุในท้องถิ่น มาประกอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมหลักสูตรในโรงเรียน ให้การสนับสนุนให้โรงเรียน ได้จัดกิจกรรมโดยการพานักเรียนไปนอกสถานที่จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน และสนับสนุนให้ครู ได้จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน

พีรพัฒน์ วัชรินทรางกูร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของสมาคมผู้ปกครอง และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์และผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และบทบาทที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (2) ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ที่คาดหวัง และบทบาทที่ปฏิบัติจริงสูงกว่าอาจารย์และผู้ปกครองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์และผู้ปกครองคาดหวังบทบาทที่สมาคมปฏิบัติจริงอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 (4) กลุ่มอาจารย์ที่เป็นกรรมการและไม่เป็นกรรมการ มีความคิดเห็นไม่ต่างกัน ทั้งบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่ปฏิบัติจริง (5) กลุ่มผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการคาดหวังบทบาท ของสมาคม และเห็นว่ามี การปฏิบัติจริงสูงกว่าผู้ปกครองที่ไม่เป็นคณะกรรมการอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่หล้า สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่ พบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนปรากฏว่า ผู้ปกครอง นักเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประชุมประจำภาคเรียน และเห็นว่าควรช่วยเหลือ ในการให้ความรู้แก่นักเรียนถ้ามีโอกาส แหล่งความรู้ที่จะให้นักเรียนเข้าไปศึกษา ได้แก่ สวนผลไม้ สวนผัก สวนสมุนไพร แปลงเพาะปลูกพืชต่าง ๆ ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกอาชีพและการแนะแนวศึกษาต่อ ต้องการให้โรงเรียนเปิดสอนพิเศษแก่เด็ก อยากมีส่วนร่วมช่วยเหลือในโรงเรียนหารายได้ นอกจากนี้ ยังต้องการให้โรงเรียนให้บริการและให้ความช่วยเหลือชุมชน เช่น ด้านอาชีพที่ทำรายได้ดี ด้านสุขภาพ อนามัย ด้านความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัยตลอดจนถึงการใช้บริการยืมวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ของ ทางโรงเรียนสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม คือผู้ปกครองไม่มีเวลาเพราะต้องประกอบ อาชีพ รองลงมาคือ ฐานะทางบ้านยากจน ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมน้อย คือ การบริจาคอาหารกลางวัน การมีส่วนร่วมในการบริหารการเงิน งบประมาณของโรงเรียนการมีส่วนร่วม ประเมินผลการทำงานของโรงเรียนและการให้ข้อเสนอแนะในกิจกรรมต่าง ๆ ของครู

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองต้องการให้มาร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมความประพฤติของเด็กที่ประพฤติดี อยากมีส่วนร่วมดูแลช่วยเหลือเด็กในการทำการบ้าน โดยให้โรงเรียนแนะนำการสอนการบ้านหรือจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนการบ้านให้เด็ก ผู้ปกครองอยากมีส่วนร่วมในการดูแลความประพฤติของนักเรียนตามระเบียบของโรงเรียน และต้องการให้อิสระในการคิดที่อยู่ในขอบเขต

ธีรภัทร เจริญดี (2542: บทคัดย่อ) การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านวิชาการของโรงเรียน ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมาก 2) ด้านงานบริหารของโรงเรียน ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลางและมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมาก 3) ด้านการพัฒนาเด็ก ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมาก 4) ด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองมีการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับปานกลางและมีความคาดหวังที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนในระดับมาก

อภิญา เวชชัย (2544 : 151) ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาการศึกษา ได้สรุปผลดีของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. เด็ก จะได้รับประโยชน์สูงสุด และมีโอกาสในการเตรียมความพร้อมการพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมใน ระหว่างเรียน

2. ครอบครัว เป็นผู้ช่วยเหลือ และเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ การทำงานร่วมกันและการพัฒนาตนเองอันนำไปสู่ความสัมพันธ์ในเชิงอาชีพและการทำงานให้แก่เด็ก

3. โรงเรียน ครูและบุคลากรร่วมกับพ่อแม่จะได้เสริมทักษะประสบการณ์ในการทำงานนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการแก้ปัญหาที่มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ชุมชน มีโอกาสเรียนรู้ระบบการจัดการศึกษาในโรงเรียน ไปสู่การขยายจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการสนับสนุนการศึกษาของเด็ก และได้รับความร่วมมือจากครอบครัวต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน

5. องค์การภาคธุรกิจ บุคลากรในองค์กร มีโอกาสพัฒนาความรู้จากการเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของโรงเรียนนำไปสู่การสร้างสำนึกความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเองและรู้สึกมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียนและชุมชนมากยิ่งขึ้น

สมชิต ชันขวา (2544 : 70-71) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ มีส่วนร่วมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน มีส่วนส่งเสริมสนับสนุน เสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนและชั้นเรียน มีส่วนร่วมส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาใช้ประโยชน์จากโรงเรียน และร่วมพัฒนาโรงเรียน มีส่วนประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนต่อชุมชน ติดตาม รายงานและประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน

ทิพทยา สุวรรณภูมิ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยจัดให้มีการประชุมครูและคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อให้คณะกรรมการรับทราบ ความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน และมีการมอบหมายให้ครู อาจารย์ ที่มีความเหมาะสมรับผิดชอบในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยให้ครู และผู้นำชุมชนได้พบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน คณะกรรมการช่วยจัดหางบประมาณสนับสนุนโรงเรียน ส่วนโรงเรียนบริการชุมชน ด้วยการจัดสถานที่อำนวยความสะดวกในการให้บริการผู้มาติดต่อ และยืมอุปกรณ์เครื่องใช้โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสาร ด้วยวิธีการให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งผู้ปกครอง ส่งเสริมอาชีพโดยส่งเสริมอาชีพให้แก่นักเรียน เพื่อนำไปเผยแพร่แก่ครอบครัว ร่วมมือกับกลุ่มบุคคล ชุมชน สมาคมมูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการ โดยการจัดโครงการรณรงค์ โครงการพัฒนาต่าง ๆ เช่น ต่อด้านยาเสพติด โรคเอดส์ การรักษาความสะอาด ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คือ กรรมการโรงเรียนมีงานประจำ ไม่มีเวลาให้กับโรงเรียน โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น และสภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการบริจาคเพื่อจัดตั้งชมรม สมาคม มูลนิธิ

จากงานวิจัยที่นำมาแสดง พอสรุปได้ว่าการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน องค์กรภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลต่อวงการศึกษามาก ตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงระดับประเทศ เพียงแต่ว่าโรงเรียนจะต้องพิจารณาและคัดสรรให้ชัดเจนว่า จะให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างไร เวลาใด และใครบ้างที่จะมาร่วม จึงจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมนั้นสัมฤทธิ์ผลตามที่คาดหวังไว้ได้อย่างแน่นอน มันคงและยั่งยืน

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อับดุล ฮาดี (ฉลอง คงเจริญ. 2545 : 69 ; อ้างอิงจาก Abdel Hady. 1990 : 3209 – A) ได้ทำการวิจัยรูปแบบความคิดสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริการการศึกษาโรงเรียนของรัฐในประเทศอียิปต์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองและผู้บริหาร มีเจตคติเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งขึ้นอยู่กับความไม่พึงพอใจในระบบการศึกษา
2. เจตคติ ของผู้ปกครองมีผลแตกต่างตามการศึกษา รายได้ อายุ จำนวนบุตรและเพศ
3. เจตคติของผู้ปกครอง มีผลแตกต่างตามประสบการณ์ การศึกษา อายุ ตำแหน่งในการบริหาร จำนวนนักเรียน และเวลาที่ใช้กับผู้ปกครอง

ฟอสเตอร์ (Foster.1993: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง : ผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลการวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโรงเรียนแยกเป็น 2 ประเภท คือผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียนและอาสาทำงานต่าง ๆ ในโรงเรียนหรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีส่วนต่อนักเรียนในทางอ้อมและผู้ปกครองประเภทที่สอง เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยการช่วยนักเรียนทำการบ้านหรือช่วยทำโครงการให้กับนักเรียน

บาร์นส์ (Barnes.1995: 3152-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้ปกครองนักเรียน พบว่าการมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยอุดมคติแล้วผู้ปกครองต้องการมีบทบาทที่โรงเรียนหรือในชั้นเรียน แม้ว่าจริง ๆ แล้วการมีส่วนร่วมของพวกเขาจะไม่เป็นไปตามอุดมคติดังกล่าวและได้พบว่าผู้ปกครองยังมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่บ้านด้วยการศึกษาค้นคว้าให้หลักฐานเพิ่มเติมว่าบิดามารดาชาวอเมริกัน-แอฟริกันเห็นคุณค่าของการศึกษา และเห็นว่าโรงเรียนจำเป็นต้องตระหนักถึงความคาดหวังด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครองด้วย

แมรี (Marie. 1998) ได้ศึกษาค้นคว้าธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนและชุมชนของชาวนามิเบีย มีจุดประสงค์สนับสนุนงานประชาสัมพันธ์การศึกษาชุมชน คือ การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนรอบข้าง ซึ่งได้ช่วยเพิ่มคุณภาพและความสัมพันธ์ทางการศึกษา ซึ่งก่อนชาวยุโรปเข้ามาติดต่อนามิเบีย (Namibia) ชุมชนได้เป็นตัวแทนทางการศึกษาโดยตรง และเป็นขั้นต้น คือฝึกให้คนหนุ่มสาวมีความรับผิดชอบช่วยเหลือกันในกลุ่มชนในช่วงปี 1800 การศึกษาในยุโรปได้เริ่มมีบทบาททางการศึกษาในชุมชน ปัจจุบันกระทรวงศึกษาและวัฒนธรรมของนามิเบีย (MBEC) ได้ร่วมมือกันกับผู้ลงทุนทางการศึกษาและการค้นคว้านี้ชี้ให้เห็นว่า การร่วมมือระหว่างผู้ลงทุนทางการศึกษาจะทำให้จุดประสงค์ทางการศึกษาของชาติประสบผลสำเร็จได้

อเมนู เทคา (ฉลอง คงเจริญ. 2545: 69 ; อ้างอิงจาก Amenu - Tekaa 1988 : 1626 – A) ได้ศึกษาทัศนะของชาวอินเดียในประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการศึกษาผลการวิจัย พบว่าการจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น เนื่องมาจากประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชน งานวิจัยของอเมนู เทคา เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย

โกลด์ (Gold.2000 : 295) ได้ศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเน้นการให้ความร่วมมือระหว่างชุมชน ผู้ปกครองและนักการศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในรัฐฟิลาเดลเฟีย ผลการศึกษาพบว่า การจัดการของชุมชนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้ปกครอง ครอบครัว กับโรงเรียน เพื่อเป้าหมายในการเสริมสร้างการอ่านออกเขียนได้ และการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองได้รับความรู้เกี่ยวกับชุมชน ดังนั้นการสร้างหุ้นส่วนและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับนักการศึกษา ทำให้เกิดทรัพยากรที่มีคุณค่าทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมให้แก่โรงเรียน

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทุกส่วนของสังคม เป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามความต้องการ สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตในชุมชน ให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนหรือสังคมได้อย่างมีความสุข จึงเป็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ประชาชน ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ –เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี มีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 มีจำนวน 639 คน แยกเป็น

1.1.1 ผู้ปกครองของนักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม	จำนวน 278 คน
1.1.2 ผู้ปกครองของนักเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม	จำนวน 249 คน
1.1.3 ผู้ปกครองของนักเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ	จำนวน 112 คน

รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประเภทวิชาที่นักเรียนของ ผู้ปกครองเลือกเรียน	ระดับการศึกษา		รวม
	ปวช.	ปวส.	
ช่างอุตสาหกรรม	278	-	278
พาณิชยกรรม	249	-	249
บริหารธุรกิจ	-	112	112
รวม	527	112	639

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของ เครชี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan 1970 : 607-610) โดยใช้ประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนเป็นตัวกำหนด จำนวน406 คน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) แยกเป็น

- 1.2.1 ผู้ปกครองของนักเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 162 คน
- 1.2.2 ผู้ปกครองของนักเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม จำนวน 152 คน
- 1.2.3 ผู้ปกครองของนักเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ จำนวน 92 คน

รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประเภทวิชาที่นักเรียนของ ผู้ปกครองเลือกเรียน	ระดับการศึกษา		รวม
	ปวช.	ปวส.	
ช่างอุตสาหกรรม	162	-	162
พาณิชยกรรม	152	-	152
บริหารธุรกิจ	-	92	92
รวม	314	92	406

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี โดยแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ- เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามากที่สุด
- 4 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามาก
- 3 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปานกลาง
- 2 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาน้อย
- 1 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาน้อยที่สุด

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบสอบถาม ตามหลักการ และทฤษฎี ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ
ประธานควบคุมสารนิพนธ์ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพด้าน
ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. รศ. ไพรัช พันธุ์ชาติรี	ข้าราชการบำนาญ
2. นายณพแสน สมยานนทนากุล	เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา 8
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2
3. นายวิเชียร รุ่งทวีชัย	ผู้อำนวยการระดับ 9 โรงเรียนวัดดอนหวาย
4. รศ. บรรจบ สุพรรณพิทักษ์	รองศาสตราจารย์ระดับ 9 สถาบันราชภัฏนครปฐม
5. นางสาวสุภาพร สำเภาเงิน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-
เทคโนโลยี

3. แบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียน
ราชบุรีบริหารธุรกิจ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach.
1984 :161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแยกเป็นรายด้านดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมเสริม
หลักสูตรจากข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ด้านการจัดการเรียนการสอน
จากข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน
กับโรงเรียน จากข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และค่าความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถามทั้งฉบับจำนวน 43 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอลงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี เก็บข้อมูล
2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. โรงเรียนส่งหนังสือเชิญผู้ปกครองประชุม
4. ผู้วิจัยดำเนินการประชุมชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม
5. เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 404 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด 406 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.5
6. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่เก็บรวบรวมข้อมูลได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดไปตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows Version 11.5 ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

1. แบบสอบถาม ตอนที่1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

2. แบบสอบถาม ตอนที่2 สอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรีใน 3ด้าน ได้แก่ ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดการเรียนการสอนและความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ นำคะแนนที่ได้หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One -Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธี LSD. และเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3. ใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 ค่าร้อยละ (%)

2.1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบ จะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมุติฐาน

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ตอนที่ 2 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ และประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นตารางประกอบ คำบรรยายรายละเอียดปรากฏดังตาราง 3 - 22 ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา รายละเอียดปรากฏดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 6	205	50.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	97	24.0
อนุปริญญา/ปวส.	60	14.9
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	42	10.4
รวม	404	100.0

ตาราง 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ฐานะทางเศรษฐกิจ		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	198	49.0
10,000 – 20,000 บาท	159	39.4
มากกว่า 20,000 บาท	47	11.6
รวม	404	100.0
อาชีพ		
รับราชการ	35	8.7
รัฐวิสาหกิจ	36	8.9
ธุรกิจส่วนตัว	71	17.6
รับจ้าง	172	42.6
เกษตรกร	90	22.3
รวม	404	100.0
ประเภทวิชา		
ช่างอุตสาหกรรม	160	39.6
พาณิชยกรรม	152	37.6
บริหารธุรกิจ	92	22.8
รวม	404	100.0

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ทั้งหมด 404 คน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 50.7 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 49 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท ส่วนอาชีพ พบว่า ร้อยละ 42.6 ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมาร้อยละ 22.3 ประกอบอาชีพเกษตรกร และประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน พบว่า ร้อยละ 39.6 เลือกเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและร้อยละ 37.6 เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ตอนที่ 2 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี

จากการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกเป็นรายด้านและในภาพรวมทั้งหมด รายละเอียดปรากฏดังตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกเป็นรายด้าน และในภาพรวมทั้งหมด

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.04	0.69	ปานกลาง
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.17	0.70	ปานกลาง
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.38	0.72	ปานกลาง
รวม	3.20	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}$ =3.20,S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ($\bar{X}$ = 3.38, S.D. = 0.72)

จากการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รายละเอียดปรากฏดังตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. เป็นผู้มีส่วนร่วมเสนอแนะให้คำปรึกษาในการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.12	0.91	ปานกลาง
2. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.03	0.86	ปานกลาง
3. เป็นผู้ตรวจสอบ ติดตาม เสนอแนะการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.02	0.94	ปานกลาง
4. เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามคำร้องขอของโรงเรียน	3.29	1.01	ปานกลาง
5. เป็นผู้ร่วมส่งเสริมสนับสนุน และจัดหาแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	3.12	0.96	ปานกลาง
6. เป็นผู้ร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.02	0.95	ปานกลาง
7. เป็นผู้ร่วมกำหนดวิธีการและกระบวนการของกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.92	0.93	ปานกลาง
8. เป็นผู้สนับสนุนจัดหาทุนที่ใช้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.05	1.02	ปานกลาง
9. ร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับครูผู้สอนและผู้เรียน	3.14	1.00	ปานกลาง
10. เป็นผู้ช่วยครูในการฝึกฝนทักษะวิชาชีพให้กับนักเรียนเพื่อเข้าร่วมแข่งขัน	2.90	0.99	ปานกลาง
11. เป็นที่ปรึกษาชมรม ชุมนุมของนักเรียน	2.95	1.04	ปานกลาง
12. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทักษะ	2.93	0.98	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
13. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม ชุมนุม	2.93	0.98	ปานกลาง
14. เป็นผู้ร่วมประเมินความคุ้มค่าของกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.11	0.90	ปานกลาง
รวม	3.04	0.69	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$, S.D.=0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีการกระจายของความคิดเห็นอยู่ในช่วง 0.86 – 1.04 ซึ่งมีค่าการกระจาย (S.D.) มากกว่า 1 ทั้งหมด 4 ข้อ แสดงว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นกระจายค่อนข้างมากในประเด็นเกี่ยวกับ เป็นที่ปรึกษาชมรม ชุมนุมของนักเรียน เป็นผู้สนับสนุนจัดหาทุนที่ใช้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามคำร้องขอของโรงเรียน

จากการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ในด้านการจัดการเรียนการสอน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านการจัดการเรียนการสอน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับความต้องการ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. เป็นผู้ร่วมเสนอแนะกิจกรรมและมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียนในชั่วโมงเรียน	3.05	0.88	ปานกลาง
2. เป็นผู้ร่วมตรวจสอบ ติดตาม เสนอแนะการจัดการเรียน การสอนของครูผู้สอน	3.02	0.98	ปานกลาง
3. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียน	2.97	0.94	ปานกลาง
4. มีส่วนร่วมในการสนับสนุน และจัดหาสื่ออุปกรณ์ การเรียนการสอน	3.09	0.97	ปานกลาง
5. มีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา ใช้ในการเรียนการสอน	3.27	1.02	ปานกลาง
6. ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมแทรกใน การเรียนการสอน	3.25	1.02	ปานกลาง
7. มีส่วนร่วมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง	3.32	0.99	ปานกลาง
8. มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของผู้เรียนร่วมกับ ครูผู้สอน	3.15	0.94	ปานกลาง
9. ส่งเสริมการเรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเรียน ร่วมกับครูผู้สอน	3.30	1.01	ปานกลาง
10. ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันวิชาการ	3.23	1.04	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	ระดับความต้องการ		
	ด้านจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D. แปลผล
11. สนับสนุนและจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สถานที่ฝึกงาน		3.45	0.97 ปานกลาง
12. เป็นวิทยากรพิเศษในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ตามความถนัดและโอกาสอันควร		2.99	0.97 ปานกลาง
13. มีส่วนร่วมในการพิจารณาสถานที่ฝึกงานร่วมกับคณะครู		3.14	1.01 ปานกลาง
14. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการฝึกงานของนักเรียนในสถานประกอบการร่วมกับครู		3.09	0.99 ปานกลาง
รวม		3.17	0.70 ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D.= 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ มีการกระจายของความคิดเห็นอยู่ในช่วง 0.88 ถึง 1.04 ซึ่งมีค่าการกระจาย (S.D.) มากกว่า 1 ทั้งหมด 5 ข้อ แสดงว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นกระจายค่อนข้างมากในประเด็นเกี่ยวกับ ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันวิชาการ มีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมแทรกในการเรียนการสอน

จากการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	ระดับความต้องการ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. การเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนตามวาระต่าง ๆ เช่น โครงการพบบ้าน	3.34	1.01	ปานกลาง
2. การเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.09	0.91	ปานกลาง
3. เป็นผู้ร่วมเยี่ยมชมโรงเรียน	3.25	1.00	ปานกลาง
4. การเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน	3.53	1.02	มาก
5. การจัดหาและให้ความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา	3.16	1.05	ปานกลาง
6. การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.40	0.98	ปานกลาง
7. เป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาพฤติกรรม ของนักเรียน	3.61	0.99	มาก
8. การรับทราบข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง	3.54	1.01	มาก
9. การเป็นสมาชิกสมาคมครูผู้ปกครองของโรงเรียน	3.33	1.04	ปานกลาง
10. การเป็นเครือข่ายของโรงเรียน	3.26	0.96	ปานกลาง
11. สนับสนุนประชาสัมพันธ์ข่าวสารและผลงานของ นักเรียนให้ชุมชนรับทราบ	3.38	0.93	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	ระดับความต้องการ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
12. การเข้าร่วมแสดงความยินดีกับความสำเร็จในการ ศึกษาของนักเรียน เช่น พิธีมอบประกาศนียบัตร	3.54	1.01	มาก
13. เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครู/นักเรียน และ ผู้ปกครอง	3.43	0.99	ปานกลาง
14. การร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์ประจำปีที่โรงเรียนร่วมกับ สมาคมเป็นผู้จัด	3.37	1.01	ปานกลาง
15. ร่วมวางแผนในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อ ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.39	1.01	ปานกลาง
รวม	3.38	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี มีความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}=3.38$, S.D.= 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลางถึงระดับมาก และมีการกระจายของความคิดเห็นอยู่ในช่วง 0.91 ถึง 1.05 ซึ่งมีค่าการกระจาย (S.D.) มากกว่า 1 ทั้งหมด 9 ข้อ แสดงว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นกระจายค่อนข้างมากในประเด็นเกี่ยวกับการ จัดหาและให้ความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษา การเป็นสมาชิกสมาคมครูผู้ปกครองของโรงเรียน การเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ และประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

จากการเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	2.55	0.85	
	ภายในกลุ่ม	400	191.72	0.48	1.76
	รวม	403	194.27		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.65	0.88	
	ภายในกลุ่ม	400	195.61	0.49	1.81
	รวม	403	198.26		
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.23	0.08	
	ภายในกลุ่ม	400	211.02	0.53	0.14
	รวม	403	211.25		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.46	0.49	
	ภายในกลุ่ม	400	164.29	0.41	1.18
	รวม	403	165.75		

จากตาราง 8 แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ ผลปรากฏดังตาราง 9 ดังนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา	แหล่งของความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.35	1.18	
	ภายในกลุ่ม	401	191.92	0.48	2.46
	รวม	403	194.27		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.78	0.89	
	ภายในกลุ่ม	401	196.48	0.49	1.81
	รวม	403	198.26		
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.16	0.08	
	ภายในกลุ่ม	401	211.09	0.53	0.15
	รวม	403	211.25		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.50	
	ภายในกลุ่ม	401	164.74	0.41	1.22
	รวม	403	165.75		

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรีที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพ ผลปรากฏดังตาราง 10 ดังนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	4	6.75	1.69	
	ภายในกลุ่ม	399	187.52	0.47	3.59**
	รวม	403	194.27		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	4	3.22	0.80	
	ภายในกลุ่ม	399	195.04	0.49	1.65
	รวม	403	198.26		
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4	5.26	1.32	
	ภายในกลุ่ม	399	205.99	0.52	2.55*
	รวม	403	211.25		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	4.52	1.13	
	ภายในกลุ่ม	399	161.23	0.40	2.80*
	รวม	403	165.75		

** p < .01 * p < .05

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

เนื่องจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว สามารถตอบคำถามการวิจัยได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน จะมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ ในกรณีที่พบความแตกต่าง การวิเคราะห์ความแปรปรวนไม่สามารถบอกได้ถึงความแตกต่างกันเป็นรายคู่ ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD. รายละเอียดปรากฏดังตาราง 11 – 13 ดังนี้

ตาราง 11 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ	รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว	รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร
			3.31	3.10	3.04	2.95	2.85
ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	รับราชการ	3.31	-	0.21	0.27	0.36*	0.46*
	รับจ้าง	3.10	-	-	0.06	0.15	0.25*
	ธุรกิจส่วนตัว	3.04	-	-	-	0.09	0.19
	รัฐวิสาหกิจ	2.95	-	-	-	-	0.10
	เกษตรกร	2.85	-	-	-	-	-

* p < .05

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่มีอาชีพรับราชการ มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกรและอาชีพรัฐวิสาหกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 12 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่ง
บริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน
กับโรงเรียน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	อาชีพ		รับราชการ	รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว	เกษตรกรรวม
		$\bar{X}$	3.52	3.52	3.43	3.37	3.18
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง บ้านกับโรงเรียน	รับราชการ	3.52	-	0.00	0.09	0.15	0.34*
	รัฐวิสาหกิจ	3.52	-	-	0.09	0.15	0.34*
	รับจ้าง	3.43	-	-	-	0.06	0.25*
	ธุรกิจส่วนตัว	3.37	-	-	-	-	0.19
	เกษตรกรรวม	3.18	-	-	-	-	-

* p < .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่มีอาชีพรับราชการและรัฐวิสาหกิจมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่ง
บริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพ ในภาพรวมเป็นรายคู่

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ	อาชีพ		รับราชการ	รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว	รัฐวิสาหกิจ	เกษตรกร
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา		$\bar{X}$	3.38	3.24	3.21	3.20	3.02
ในภาพรวม	รับราชการ	3.38	-	0.14	0.17	0.18	0.36*
	รับจ้าง	3.24	-	-	0.03	0.04	0.22*
	ธุรกิจส่วนตัว	3.21	-	-	-	0.01	0.19
	รัฐวิสาหกิจ	3.20	-	-	-	-	0.18
	เกษตรกร	3.02	-	-	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่มีอาชีพรับราชการ และอาชีพรับจ้างมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน ผลปรากฏดังตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	4.26	2.13	
	ภายในกลุ่ม	401	190.02	0.47	4.49*
	รวม	403	194.27		
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	8.21	4.11	
	ภายในกลุ่ม	401	190.04	0.47	8.66***
	รวม	403	198.26		
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.84	1.92	
	ภายในกลุ่ม	401	207.41	0.52	3.71*
	รวม	403	211.25		
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.10	2.55	
	ภายในกลุ่ม	401	160.64	0.40	6.37**
	รวม	403	165.75		

*** p < .001 ** p < .01 * p < .05

จากตาราง 14 แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาเรียนต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองนักเรียนที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาเรียนต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนที่นักเรียนเลือกเรียนประเภทวิชาต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการเปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน ในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลปรากฏดังตาราง 15 - 18 ดังนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	ประเภทวิชา	$\bar{X}$	บริหารธุรกิจ	พาณิชยกรรม	ช่างอุตสาหกรรม
			3.20	3.05	2.93
ด้านการจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตร	บริหารธุรกิจ	3.20	-	0.15	0.27*
	พาณิชยกรรม	3.05	-	-	0.12
	ช่างอุตสาหกรรม	2.93	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสูงกว่าผู้ปกครองที่นักเรียนเลือกวิชาเรียนช่างอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนเป็นรายคู่ ในด้านการจัดการเรียนการสอน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	ประเภทวิชา	$\bar{X}$	บริหารธุรกิจ	พาณิชยกรรม	ช่างอุตสาหกรรม
			3.39	3.18	3.02
ด้านการจัดการเรียนการสอน	บริหารธุรกิจ	3.39	-	0.21*	0.37*
	พาณิชยกรรม	3.18	-	-	0.16*
	ช่างอุตสาหกรรม	3.02	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 16 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน สูงกว่าผู้ปกครองที่นักเรียนเลือกประเภทวิชา พาณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ปกครองที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาเรียน พาณิชยกรรม มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน สูงกว่าผู้ปกครองที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนเป็นรายคู่ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	ประเภทวิชา	$\bar{X}$	บริหารธุรกิจ	พาณิชยกรรม	ช่างอุตสาหกรรม
			3.56	3.34	3.31
ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง บ้านกับโรงเรียน	บริหารธุรกิจ	3.56	-	0.22*	0.25*
	พาณิชยกรรม	3.34	-	-	0.03
	ช่างอุตสาหกรรม	3.31	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน สูงกว่าผู้ปกครองที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาพาณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียนในภาพรวมเป็นรายคู่

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	ประเภทวิชา	$\bar{x}$	บริหารธุรกิจ	พาณิชยกรรม	ช่างอุตสาหกรรม
			3.38	3.19	3.09
ในภาพรวม	บริหารธุรกิจ	3.38	-	0.19*	0.29*
	พาณิชยกรรม	3.19	-	-	0.10
	ช่างอุตสาหกรรม	3.09	-	-	-

* $p < .05$

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี ที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมสูงกว่าผู้ปกครองที่นักเรียนเลือกประเภทวิชาพาณิชยกรรม และช่างอุตสาหกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี และเปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ และประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ - เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำนวน 639 คน ทำการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 406 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการติดต่อประสานกับโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยีในการส่งหนังสือเชิญผู้ปกครองมาประชุม เพื่อชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS For Windows Version 11.5 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยการหาความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD. ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ .

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช. อันดับสามได้แก่ อนุปริญญา / ปวส. ส่วนระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีจำนวนน้อยที่สุด

จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผู้ปกครองที่มีรายได้ 10,000 - 20,000 อันดับสุดท้ายได้แก่ ผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 20,000 บาท

จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อาชีพเกษตรกรรม ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ อาชีพรับราชการ

จำแนกตามประเภทวิชา พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม อันดับสุดท้าย ได้แก่ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ

2. ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางเกือบทุกข้อ ยกเว้นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ได้แก่ ข้อ 4. การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองไปเยี่ยมบ้าน ข้อ 7. เป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ข้อ 8. รับทราบข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง และข้อ 12. การเข้าร่วมแสดงความยินดีกับความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียน เช่น พิธีมอบประกาศนียบัตร ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก

3. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและแยกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่ามีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและแยกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

5. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมแตกต่างกัน

ของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ส่วนใหญ่ มีความรู้อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาตอนปลาย / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จึงคิดว่า ความรู้ในการจัดการศึกษาของตนเองไม่เพียงพอที่จะแนะนำครู อาจารย์ จึงมอบความไว้วางใจให้ครูอาจารย์เป็นผู้จัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตน แต่ก็ยังยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนหากสามารถทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สนาน ธรรมรส (2541 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ประการหนึ่งคือ ความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการศึกษา อีกประการหนึ่งคือ เมื่อพิจารณาจากสถานภาพของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างกับเกษตรกรรม มีรายได้ค่อนข้างต่ำ ไม่เกิน 20,000 บาท จึงเป็นเหตุให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะเข้าร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว. (2542 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่หลู สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเลอทอง จังหวัดแพร่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วม คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลา เพราะต้องประกอบอาชีพ รองลงมาคือ ฐานะทางบ้านยากจน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ตามคำร้องขอของโรงเรียน ร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับครูผู้สอนและผู้เรียน เป็นผู้ร่วมส่งเสริม สนับสนุน และจัดหาแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองจะมีความรู้สึกในทางบวกกับโรงเรียนที่บุตรหลานของตนเรียน ดังนั้น เมื่อมีการร้องขอจากทางโรงเรียนให้เข้าร่วมกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมชม วิทยากร หรือผู้ช่วยครู

ผู้ปกครองจึงมีความรู้สึกว่าได้รับเกียรติ หรือได้รับการยอมรับจากทางโรงเรียน ความต้องการมีส่วนร่วมในข้อนี้จึงสูงกว่าข้ออื่น ซึ่งสอดคล้องกับชูชาติ พวงสมจิตร. (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน ประถมศึกษา พบว่า การให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นปัจจัยส่งเสริมต่อการมีส่วนร่วม

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาไม่เกินระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จัดได้ว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ต่ำ ประกอบกับความไม่เข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เนื่องด้วยเป็นเรื่องใหม่มากสำหรับประชาชน เพราะที่ผ่านมาการจัดการเรียนการสอนจะเป็นหน้าที่ของครู-อาจารย์ ที่จะต้องรับผิดชอบ ผู้ปกครองมีหน้าที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนและคอยรับทราบผลการเรียนเท่านั้น ดังนั้นเมื่อมีพระราชบัญญัติการศึกษาที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจึงขาดความพร้อม แต่โดยความรู้สึกก็ยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพัฒนาศักยภาพของบุตรหลานตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งสังเกตได้จากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยค่อนข้างสูง ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลางก็ตาม เช่น สนับสนุนและจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน เช่น สถานที่ฝึกงาน มีส่วนร่วมส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการเรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหาด้านการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2538 : 58) ระบุไว้ว่า การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจในคุณค่าของตน และนำคุณค่านั้นมาสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนชุมชน และสถาบันชุมชน ครอบครัว ย่อมมีส่วนให้แก่การศึกษา เช่น พ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของลูกได้ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ชุมชนเข้ามาร่วมกำหนดนโยบายการจัดการกระบวนการเรียนรู้และเป็นแหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ ดร.รุ่ง แก้วแดง (2542 : 166-184) ยังได้กล่าวไว้อีกว่า ครูคนแรกของเด็กคือ พ่อแม่ ปู่ย่า ตา ยาย ก็ร่วมเป็นครูด้วย ครอบครัวสอนการอ่านออกเสียงได้ กลุ่มเกลาด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยเลียนแบบอย่างจากมาตรฐานการปฏิบัติของบุคคลในครอบครัว เรียนอาชีพโดยการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกกลุ่มหนึ่ง ดังนั้นการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีผลต่อความสำเร็จด้านการเรียนและมีผลต่อการประสพผลสำเร็จในชีวิตของนักเรียนด้วย (นงนตร ธรรมบวร. 2541 : 31)

1.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วม

อยู่ในระดับมากจำนวน 4 ข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงตามลำดับ ดังนี้ เป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน การรับทราบข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง การเข้าร่วมแสดงความยินดีกับความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียน และการเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองตระหนักดีถึงสถานะแวดล้อมในสังคมปัจจุบันที่มีความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตสูง สิ่งเยาวชนที่มีในสังคมเป็นปวงล่ออย่างดีที่จะทำให้บุตรหลานของตนเดินทางผิดพลาดได้โดยง่าย และการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานนั้น หากได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งโรงเรียนและผู้ปกครอง จะทำให้การแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนอย่างทันทั่วถึงและต่อเนื่อง ย่อมจะเป็นผลดีอย่างยิ่งต่อการร่วมมือของทั้งสองฝ่ายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียน จึงเป็นเหตุให้มีความต้องการการมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของรักชนก โสภาศิต (2542 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษามีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความคิดเห็นว่า ผู้ปกครองควรเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อบุตรหลานมีปัญหาดังกล่าว เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหามาตรับตัดสินใจในปัญหาร่วมกันกับโรงเรียน การร่วมกันแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน เป็นเพียงประโยชน์ข้อหนึ่งเท่านั้นของงานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหวน พินธุพันธุ์. (2542 : 23) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนไว้ว่า ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพได้ เพราะการให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้าน และในชุมชน จะมีคุณภาพดีกว่าการเรียนเพื่อรู้อย่างเดียว การเชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการให้นักเรียนเข้าไปเรียนหรือฝึกงานในชุมชน ย่อมทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น แสดงว่างานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนมีส่วนพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพด้วยเช่นกัน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีวิธีการหลายวิธีด้วยกัน โดย ศศิธร เวียงเหล็ก (2542 : 48-51) ได้เสนอแนะไว้ว่า ครูและผู้ปกครองสามารถติดต่อสื่อสาร ร่วมมือกันเพื่อความสัมพันธ์อันดีต่อกันโดยใช้วิธีการต่างๆ ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมโรงเรียน การขอความช่วยเหลือจากผู้ปกครอง จดหมายข่าว คู่มือผู้ปกครอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ พินิจดา วีระชาติ (2542 : 54-56) ที่กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองโรงเรียนสามารถดำเนินการได้โดย จัดให้มีการประชุมพิเศษในวันเปิดเรียน เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหเกี่ยวกับตัวเด็ก ให้ครูไปเยี่ยมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากร เป็นกรรมการ เป็นต้น

จากการพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน เป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่หากพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จะพบว่า ในบางข้อของทั้ง 3 ด้าน มีค่าค่อนข้างสูง กล่าวคือ เกิน 1.00 นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองไม่ได้สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั้งหมด มีการกระจายทางความคิด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า แท้จริงแล้วผู้ปกครองมีความต้องการที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นในหลาย ๆ กิจกรรม แต่ติดที่ว่าตนเองมีความรู้ไม่สูง เรียนไม่สูง จึงไม่กล้าที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถมากพอสมควร ประกอบกับเวลาที่มีจำกัดเนื่องด้วยอาชีพที่ทำไม่เอื้อให้มีเวลามากนักที่จะเข้าร่วมกิจกรรม เหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเข้าร่วมกิจกรรม จึงเป็นประเด็นที่น่าคิดว่า หากโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรม ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมได้โดยง่าย ไม่ต้องใช้ความรู้ความสามารถมากนัก ใช้เวลาน้อย ก็น่าจะทำให้ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ - เทคโนโลยี สูงขึ้นได้

2. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและแยกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี เป็นการศึกษาในสายอาชีพ แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาหรือเรียนมาทางสายอาชีพ จึงน่าจะมีความคิดที่คล้ายกัน คือ ตนเองไม่มีความรู้หรือความชำนาญการที่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา จึงมอบความไว้วางใจให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ผลการวิจัยจึงแสดงออกมาว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน เป็นการปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับจักรกฤษณ์ แยมสรวล (2545 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีบทบาทหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและแยกเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ประการที่หนึ่ง สภาพเศรษฐกิจที่เป็นปัญหาในปัจจุบัน ทำให้ทุกคนต่างมุ่งที่จะหารายได้เพื่อพุงหรือสร้างฐานะของตนให้มั่นคง เวลาส่วนใหญ่จึงหมดไปกับการสร้างฐานะจึงอาจทำให้มองว่าการจัดการศึกษา

เป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการรับผิดชอบ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 87) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของ คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศึกษา ในระดับปานกลาง ประการที่สอง สภาพวิถีชีวิตของสังคมเปลี่ยนไปทำให้คนต้องพยายามต่อสู้ดิ้นรนให้ตนเองอยู่รอด สังคมมีการแข่งขันสูง ทำให้คนมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น คุณภาพของคนถูกกำหนดด้วยภาระหน้าที่ของงาน ทุกคนจึงมองแต่ภาระหน้าที่ของตนการจัดการศึกษาถูกยกให้เป็นภาระหน้าที่ของโรงเรียนที่จะต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพเอง ผู้ปกครองจะร่วมมือเท่าที่โอกาสจะเอื้ออำนวยเท่านั้น โดยไม่ได้มองว่าเป็นภาระหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกับโรงเรียน จากเหตุผลทั้งสองประการ จึงน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมลักษณ์ ภูคำแสน. (2540 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ชุมชนในท้องถิ่นที่ตั้งของโรงเรียนที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ไม่ดี ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน จะไม่สามารถเข้าร่วมจัดการศึกษาได้เต็มที่

4. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและแยกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยในภาพรวมผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าอาชีพรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้าง อาชีพธุรกิจส่วนตัวและอาชีพเกษตรกร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าอาชีพอื่น ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ความแตกต่างของอาชีพที่ทำการศึกษา รวมทั้งความแตกต่างของระดับการศึกษาด้วย เช่น อาชีพรับราชการย่อมมีความรู้ ความสามารถสูงกว่าอาชีพรับจ้าง หรืออาชีพเกษตรกร ดังนั้น อาชีพรับราชการจึงเอื้อต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้มากกว่า ประกอบกับผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความตระหนักและคาดหวังในการศึกษาของบุตรหลานสูงด้วย จึงน่าจะเป็นผลให้ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสูงตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภาพรรณ อุณาภูล. (2540 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สวัสดิการของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลแตกต่างกัน และจากงานวิจัยของ สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2544 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาและ

อาชีพอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี จะทำให้พ่อแม่มีทัศนคติที่ดีต่อการเสริมสร้างลูกส่งผลให้ลูกมีสุขภาพกาย ใจ และอารมณ์ดี นอกจากนี้ จากการศึกษาของวิเชียร อัฐบุญ (2543 : 60) ยังพบว่า ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่างกัน

5. เปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน พบว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาต่างมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในภาพรวมและแยกเป็นรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ประการแรก บุตรหลานของผู้ปกครองที่เลือกเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย ซึ่งแตกต่างจากประเภทวิชาพาณิชยกรรมและประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง ความใส่ใจดูแลและห่วงกังวลของผู้ปกครองที่มีต่อบุตรหลานจึงน่าจะแตกต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ และประเภทวิชาพาณิชยกรรมสูงกว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประการที่สอง นักเรียนของผู้ปกครอง ที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ส่วนใหญ่เป็น ศิษย์เก่าของโรงเรียนที่เรียนมาตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ดังนั้นผู้ปกครองของนักเรียน จึงมีความใกล้ชิดผูกพัน คุ่นเคยกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี จึงน่าจะเป็นอีกเหตุผลหนึ่ง ที่ทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาบริหารธุรกิจ มีความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสูงกว่า ผู้ปกครองของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและประเภทวิชาพาณิชยกรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมาณ ตันติกุล (2538 : บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและการพัฒนาของชุมชนชนบท พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมประการหนึ่ง คือ ระยะเวลาที่มีความสัมพันธ์ของกลุ่ม ด้วยเหตุผลทั้งสองประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงน่าจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่ต่างประเภทวิชากัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาเสนอแนะได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ในภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น โรงเรียนควรเร่งหาวิธีการหรือกระบวนการอื่นใด เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ ด้านการจัดการเรียนการสอน เพราะการจัดการเรียนการสอน ถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา หากโรงเรียนสามารถระดมสรรพกำลังที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้ปกครอง ชุมชนหรือองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน จะทำให้โรงเรียนมีศักยภาพอันยิ่งใหญ่ สามารถพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีคุณภาพได้ในอนาคต และจากข้อค้นพบของงานวิจัยครั้งนี้ บางประการ ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับมาก เช่น การเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน เป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน หรือ การรับทราบข้อมูลข่าวสารของโรงเรียนอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เป็นต้น ดังนั้นโรงเรียนควรใช้ประเด็นเหล่านี้จัดทำเป็นงาน/โครงการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและต่อเนื่องในการปฏิบัติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อันจะเป็นการสานสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และยังเป็นโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

1.2 จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ของนักเรียนมีอาชีพรับจ้างและอาชีพเกษตรกรรม และยังพบว่าความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองทั้ง 2 อาชีพ อยู่ในระดับต่ำกว่าอาชีพอื่น ดังนั้น โรงเรียนควรหามาตรการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและอาชีพเกษตรกรรม เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนได้มากขึ้น ซึ่งการเข้าร่วมต้องมาด้วยความเต็มใจและก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ขณะเดียวกันก็ควรเน้นให้ผู้ปกครองได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญ ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง ที่จะส่งผ่านไปยังบุตรหลานของตนด้วย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ หรือกิจกรรม ที่จะทำให้ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพรับจ้าง และอาชีพเกษตรกรรม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้มากขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับงาน / โครงการ ของโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี ที่ปฏิบัติอยู่ และส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนอย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลลา ลำพูน. (2542). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการ
จัดบริการดูแลเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
พุทธศักราช 2520 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 3 พุทธศักราช 2526. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.
- กรมวิชาการ. (2533). คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในหลักสูตรมัธยมศึกษา
ตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2535). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). การวิจัยเชิงนโยบายรูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนว
พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ.
- กิตติ การโสภา. (2536). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียน ร่วมพัฒนาการ
ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533). วิทยานิพนธ์. ศษ.ม.
(ประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- เก็บ ศรีสง่า. (2528). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน
ของประชาชนในเขตพื้นที่ยากจน อ.โกรกพระ จ.นครสวรรค์. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม.
(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- จักรกฤษ แยมสรวล. (2545). การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการ
ศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตรารัตน์ โพธิ์มามกะ. (2523). การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกษตร: กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- เจนการณีย์ เพียงปราชญ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนกับคุณธรรมจรรยาบรรณ
ของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอโนนไทย
วิทยานิพนธ์. ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น. อัดสำเนา.

- ฉลอง คงเจริญ.(2545). ศึกษาคุณลักษณะและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร.ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ชมเชย พงษ์เจริญ. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติงานตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญจังหวัดนนทบุรี. ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2541). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. ค.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- (2542,สิงหาคม -ตุลาคม). การส่งเสริมในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษา. *ไทยคดีศึกษา*. 16(1) : 6-10.
- ทิพทยา สุวรรณภูมิ. (2544). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียน กลุ่มศรีนครินทร์ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. (2539). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น ช่วงอุตสาหกรรมอาชีวศึกษา. ปริญญาานิพนธ์. กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรภูมิ ประทุมพรรัตน์. (2534). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮาส์.
- ธีรภัทร์ เจริญดี. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์. ค.ม (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นกเนตร ธรรมบวร. (2541). บทบาทของครอบครัวกับการศึกษา. รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นภาพรรณ อุณาภูล. (2540). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับสวัสดิการของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2534). กิจกรรมนักเรียน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.

- ประกอบ คุณารักษ์ และคณะ. (2531). *โครงการศึกษารูปแบบความร่วมมือขององค์กรชุมชน (คณะกรรมการศึกษา)ต่อการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: รายงานวิจัย*
เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ประพันธ์ ตริบุปผา. (2539). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและ*
ปราบปรามอาชญากรรมในหมู่บ้านอาสาศัมครและพัฒนาป้องกันตนเอง (หมู่บ้าน อพป):
ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ประมวญ ดิคนันต์. (2536). *เมื่อถูกรักได้ครูดี. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.*
- ประมาณ ดันติกุล. (2538). *กระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการศึกษาและพัฒนาชุมชน.*
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
อัดสำเนา.
- ประเวศ วะสี. (2543, มีนาคม). *หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาคือการปฏิรูปการเรียนรู้.*
ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. 3(5): 18-20.
- ประเสริฐ วิเศษกิจ. (2542). *ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา*
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). กรุงเทพฯ:
โรงเรียนฯ.
- ปรีชา บัวรัตน์เลิศ. (2536). *การให้กำบ้านของครูและการให้ความช่วยเหลือของผู้ปกครองใน*
การทำกำบ้านของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (ประถมศึกษา)
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.*
- พนิจดา วีระชาติ. (2542). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร:*
โอเดียนสโตร์.
- พิกุล รัตนประเสริฐ. (2537). *แนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนมัธยม*
ศึกษาขนาดใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- พัชรี สวนแก้ว. (2536). *การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ดวงกมล.*
- พิรพัฒน์ วัชรินทรางกูร. (2542). *บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา*
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
นนทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.

- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531,กรกฎาคม). การมีส่วนร่วมของประชาชน. พัฒนาชุมชน. 3(2): 3-7.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2537). *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). *การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). นนทบุรี:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. อัดสำเนา.
- ยีนยง จิรัฐิติกาล. (2538). *ความคาดหวังของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชนจังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ . ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวนุช ทานาม. (2545). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสอนภาษาจีน*. ปริญญาานิพนธ์ . กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนก โสภากิจ. (2542). *การมีส่วนร่วมและความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *วิถีเด็กไทยในสหัสวรรษใหม่. จากคำกล่าวเปิดการสัมมนาวิชาการวันที่ 22 มกราคม 2543 ณ อาคารเฉลิมพระบารมี 50 ปี*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2542). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- รุ่งเรือง สุชาภิรมย์ และอรุณี สถานพงษ์. (2544). *รายงานการศึกษา เรื่อง ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค
- โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี. (2543). *รายงานการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียน: โรงเรียนฯ*.
- ลาวัลย์ วงศ์ขันแก้ว. (2542). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียนบ้านแม่ลู่ สังกัดสำนักงานการศึกษาอำเภอคลอง จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การประถมศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- วรวิทย์ อรรถโกวิททาสรี. (2541). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ต่อการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

- วราภรณ์ นพคุณทอง. (2538). ความคาดหวังของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน
ระดับประถมศึกษาเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณิจ. (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติ
การศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิเชียร อุรุบุญ. (2543). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประธานองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดอุบลราชธานี. ภาควิชา ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์. จัดสำเนา.
- วิไลวรรณ กันธิยะ. (2537). ความต้องการของชุมชนแม่ข่ายเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนใน
โรงเรียนแม่ข่ายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน).
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. จัดสำเนา.
- ศศิธร เวียงเหล็ก. (2542). ความเห็นของผู้ปกครองต่อคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ไฉจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2538). บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศส.ม.
(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิต ชันขวา. (2544). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น.
ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- สมลักษณ์ ภูคำแสน. (2540). การศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา).
ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษา วิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน.
พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศักดิ์ สุดดวง. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนใน
เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพมหานคร:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. จัดสำเนา.

- สฤณี มินทะ. (2536). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาในสังคมไทย : แนวคิด ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในอนาคต. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- สนาน ธรรมธ. (2541). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรณีศึกษา กลุ่มโรงเรียน ปราสาทเขย อำเภอบึง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์. พศ.ม. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. อัดสำเนา.
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2544,ตุลาคม-พฤศจิกายน). "รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา," *ข้าราชการครู*. 22(1): 10.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2544). เด็ดดอกไม้ยื่นกระเบื้องถึงดวงดาว การปลูกฝังเด็กปฐมวัยรักสิ่งแวดล้อมในหนังสืองานวันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 12 พฤศจิกายน 2544. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สีลาภรณ์ นาคทรัพย์. (2539,12 ตุลาคม). การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เอกสารประกอบ การประชุมเรื่องการศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประชาชน. หน้า 61-64.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารการศึกษา. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สรรพผลการพิมพ์.
- . (2539). การศึกษาในวิถีของชุมชน : รูปแบบและการปฏิบัติ. *โครงการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของโรงเรียนกับชุมชนในการจัดการศึกษา*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์การศาสนา.
- . (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545* : กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.
- . (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2545). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)*. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟิก จำกัด.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2535). *มาตรฐานคุณภาพการศึกษา*. กองโรงเรียน:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- หวน พินธุพันธ์. (2542, ธันวาคม). *การบริหารการศึกษา ในสารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระ
เกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ*.
หน้า 22-25.
- อภิญา เวชชัย. (2544). *รายงานการวิจัยเรื่องความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการพัฒนา
การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. (2543). *นโยบายการนำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติของ
ประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อาคม ตริเจริญ. (2539). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้นำเยาวชนกับการเผยแพร่ภาษาไทย
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2537). *หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์กรคิดป
การพิมพ์.
- เอกราช จัตรใจคำ. (2542). *การมีส่วนร่วมในการจัดการโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- Barnes, Rhoda Ann. (1995, April). African American Parents Involvement in Their
Children's Schooling. *Dissertation Abstracts International*. 55 (10)A: 3152.
- Cronbach, L.J. (1984). *Essential of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper &
Row.
- Foster, S.E. (1993). *Type of parent involvement : Effects on parent rating of school*.
(CD-ROM). Abstract from : ProQuest File : Dissertation Abstracts Item : MM91110.
- Gold, S.E. (2000, October). *Community Organizing at a Neighborhood High School :
Promises and Dilemmas in Building Parent-educator Partnership and
Collaborations*. *Proquest Digital Dissertation*. 60(7)A: 295.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGrawHill Book Co.
- Gustavo, Wilches-Chaux. (1992). *The Meaning of Participation in Brand*, Peter Charles, in
Community participation : Proceeding. Colombia: Habinet.

- Krejcie, Robert V. and Morgan, Daryle W. (1970, Autumn). Determining Sample Size For Research Activities, *Educational and Psychological Measurement*. 30(3): 608-610.
- Marie, Harris Alison. (1998). *School-Community Relationships : A Namibian Case Study*. Canada: Alberta University.
- Oakley, Peter. (1991). *Project with People*. Geneva: ILO.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม เรื่อง ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี

แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยทำการศึกษา 3 ด้าน คือ ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดการเรียนการสอน และความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสม เป็นไปตามความต้องการ และความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนอย่างแท้จริง ข้อมูลในแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบเสียหายแก่ผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใดทั้งสิ้น ดังนั้น ใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบข้อคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัย

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 3 ด้าน คือ

1. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. ระดับการศึกษา

- ☐ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6
- ☐ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.)
- ☐ ระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
- ☐ ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

2. ฐานะทางเศรษฐกิจ (รายได้ของครอบครัวต่อเดือน)

- ☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท
- ☐ 10,000 - 20,000 บาท
- ☐ มากกว่า 20,000 บาท

3. อาชีพ

- ☐ รับราชการ
- ☐ รัฐวิสาหกิจ
- ☐ ธุรกิจส่วนตัว
- ☐ รับจ้าง
- ☐ เกษตรกรรม

4. ประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

- ☐ ช่างอุตสาหกรรม
- ☐ พาณิชยกรรม
- ☐ บริหารธุรกิจ

ตอนที่ 2 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ขอให้ท่านแสดงความคิดเห็นว่าท่านมีความต้องการในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด โดยทำ
เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุด

5	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมมากที่สุด
4	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมมาก
3	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมปานกลาง
2	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมน้อย
1	หมายถึง	ต้องการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1.	1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นผู้มีส่วนร่วมเสนอแนะให้คำปรึกษา ในการกำหนดกิจกรรมเสริมหลักสูตร						
2.	2. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการใช้กิจกรรม เสริมหลักสูตร						
3.	3. เป็นผู้ตรวจสอบ ติดตาม เสนอแนะการ ใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร						
4.	4. เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตาม คำร้องขอของโรงเรียน						
5.	5. เป็นผู้ร่วมส่งเสริม สนับสนุน และจัดหา แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน						
6.	6. เป็นผู้ร่วมประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร						
7.	7. เป็นผู้ร่วมกำหนดวิธีการและ กระบวนการของกิจกรรมเสริมหลักสูตร						
8.	8. เป็นผู้สนับสนุนจัดหาทุนที่ใช้ในกิจกรรม เสริมหลักสูตร						
9.	9. ร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมเสริม หลักสูตรกับครูผู้สอน และผู้เรียน						
10.	10. เป็นผู้ช่วยครูในการฝึกฝนทักษะวิชาชีพ ให้กับนักเรียนเพื่อเข้าร่วมแข่งขัน						
11.	11. เป็นที่ปรึกษาชมรม ชุมชมของนักเรียน						
12.	12. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการเข้าร่วม กิจกรรมแข่งขันทักษะ						
13.	13. เป็นผู้ร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรม ต่างๆของชมรมชุมนุม						
14.	14. เป็นผู้ร่วมประเมินความคุ้มค่าของ กิจกรรมเสริมหลักสูตร						

ข้อ ที่	ความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1.	2. ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นผู้ร่วมเสนอแนะกิจกรรมและมวลด ประสบการณ์ต่างๆที่โรงเรียนจัดให้กับ ผู้เรียนในชั่วโมงเรียน						
2.	เป็นผู้ร่วมตรวจสอบ ติดตาม เสนอแนะ การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน						
3.	เป็นผู้มีส่วนร่วมในการประเมินผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน						
4.	มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน						
5.	มีส่วนร่วมสนับสนุนส่งเสริมการนำภูมิ ปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน						
6.	ร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมแทรกในการเรียนการสอน						
7.	มีส่วนร่วมส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง						
8.	มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของ ผู้เรียนร่วมกับครูผู้สอน						
9.	ส่งเสริมการเรียนรู้และร่วมแก้ไขปัญหา ด้านการเรียนร่วมกับครูผู้สอน						
10.	ร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวันวิชาการ						
11.	สนับสนุนและจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อเพิ่ม ประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน เช่นสถานที่ฝึกงาน						
12.	เป็นวิทยากรพิเศษในสาขาวิชาชีพต่างๆ ตามความถนัดและโอกาสอันควร						
13.	มีส่วนร่วมในการพิจารณาสถานที่ฝึกงาน ร่วมกับคณะครู						

ข้อ ที่	ความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
14.	เป็นผู้ร่วมประเมินผลการฝึกงานของ นักเรียนในสถานประกอบการร่วมกับครู						
3.	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน						
1.	การเข้าร่วมประชุมกับโรงเรียนตามวาระ ต่างๆ เช่น โครงการพบบ้าน						
2.	การเป็นอาสาสมัครในกิจกรรมที่โรงเรียน จัดขึ้น						
3.	เป็นผู้ร่วมเยี่ยมชมโรงเรียน						
4.	การเปิดโอกาสให้ครูไปเยี่ยมบ้าน						
5.	การจัดหาและให้ความช่วยเหลือด้าน ทุนการศึกษา						
6.	การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้าน กับโรงเรียน						
7.	เป็นผู้ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน						
8.	การรับทราบข้อมูลข่าวสารของโรงเรียน อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง						
9.	การเป็นสมาชิกสมาคมครูผู้ปกครองของ โรงเรียน						
10.	การเป็นเครือข่ายของโรงเรียน						
11.	สนับสนุนประชาสัมพันธ์ข่าวสารและ ผลงานของนักเรียนให้ชุมชนรับทราบ						
12.	การเข้าร่วมแสดงความยินดีกับ ความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียน เช่น พิธีมอบประกาศนียบัตร						
13.	เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครู/ นักเรียนและผู้ปกครอง						

ข้อ ที่	ความต้องการการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
14.	การร่วมงานเลี้ยงสังสรรค์ประจำปีที่ โรงเรียนร่วมกับสมาคมเป็นผู้จัด						
15.	ร่วมวางแผนในการสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา ของโรงเรียน						

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ตาราง 19 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	ระดับการศึกษา							
	ประถมศึกษาปีที่ 6		มัธยมปลาย/ปวช.		อนุปริญญา/ปวส.		ป.ตรีหรือ สูงกว่า	
	(n=205)		(n=97)		(n=60)		(n=42)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.11	0.67	3.02	0.64	2.93	0.62	2.90	0.97
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.23	0.67	3.17	0.67	3.04	0.69	3.02	0.90
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับ โรงเรียน	3.39	0.69	3.40	0.65	3.36	0.74	3.32	1.01
รวม	3.24	0.61	3.20	0.61	3.11	0.59	3.09	0.91

ตาราง 20 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหาร
ธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ

ความต้องการการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	ฐานะทางเศรษฐกิจ					
	ต่ำกว่า 10,000 บาท		10,000-20,000 บาท		มากกว่า 20,000 บาท	
	(n = 198)		(n=159)		(n=47)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.06	0.63	3.07	0.71	2.83	0.86
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.18	0.65	3.20	0.72	2.98	0.80
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.36	0.70	3.41	0.69	3.37	0.92
รวม	3.20	0.61	3.23	0.64	3.06	0.77

ตาราง 21 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหาร
ธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามอาชีพ

ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา	อาชีพ									
	รับราชการ		รัฐวิสาหกิจ		ธุรกิจส่วนตัว		รับจ้าง		เกษตรกรรม	
	(n=35)		(n=36)		(n=71)		(n=72)		(n=90)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	3.31	0.69	2.95	0.64	3.04	0.64	3.10	0.65	2.85	0.79
2.ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.31	0.67	3.13	0.72	3.20	0.69	3.20	0.67	3.01	0.77
3.ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.52	0.74	3.52	0.63	3.37	0.76	3.43	0.67	3.18	0.80
รวม	3.38	0.64	3.20	0.53	3.21	0.64	3.24	0.60	3.02	0.73

ตาราง 22 ความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหาร
ธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี จำแนกตามประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน

ความต้องการการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง	ประเภทวิชาที่นักเรียนของผู้ปกครองเลือกเรียน					
	ช่างอุตสาหกรรม		พาณิชยกรรม		บริหารธุรกิจ	
	(n = 160)		(n=152)		(n=92)	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.93	0.72	3.05	0.66	3.20	0.67
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.02	0.73	3.18	0.64	3.39	0.68
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน	3.31	0.73	3.34	0.69	3.56	0.75
รวม	3.09	0.64	3.19	0.61	3.38	0.65

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. รองศาสตราจารย์ ไพรัช พันธุ์ชาติรี	ข้าราชการบำนาญ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจผลงานทางวิชาการสำนักงาน
สภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ
2. รองศาสตราจารย์ บรรจบ สุพรรณพิทักษ์	รองศาสตราจารย์ระดับ 9 สถาบันราชภัฏนครปฐม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจผลงานทางวิชาการสำนักงาน
สภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ
3. นายวิเชียร รุ่งทวีชัย	ผู้อำนวยการระดับ 9 โรงเรียนวัดดอนหวาย
ผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจและกลั่นกรองผลงานทาง
วิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับ 9 สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
4. นายนพடன் สมยานนทนากุล	เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษา 8 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาราชบุรีเขต 2
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการจัดการศึกษา
5. นางสาวสุภาพร สำเภาเงิน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ – เทคโนโลยี
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการจัดการศึกษาภาคเอกชน

ภาคผนวก ง
ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายธนาชัย ภูมาตร
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 16 มกราคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 187/25 หมู่ที่ 11 ถนนบ้านดอนตูม ตำบลปากแรต อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี 70110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2527	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาพลศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2523	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางแพปฐมวิทยา อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2521	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโพธิ์ก"วงศ์สมบรมราษฎร์ อุปถัมภ์" อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี
พ.ศ. 2518	ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนวัดตาก้อง อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม